

fuzinar

Poština plačana pri pošti
62390 Ravne na Koroškem

Leto XXIX

Ravne na Koroškem, marec 1992

Št. 3

IZ VSEBINE

- Zakaj dveletno cincanje s SER
- Za kakovost ste že veliko naredili
- Oskrba z energijo
- Varčevanje z energijo
- Armature: Sedem osmin za izvoz
- De profundis mora preživeti
- Aktualno na stanovanjskem področju
- Sindikat: Zelo koristen seminar
- Zaposleni in kadrovska politika v letu 1991
- Značilnosti lanskega leta se ponavljajo
- Potrebni smo velikega obrata
- Kaj smemo vedeti o srebru
- Javno vprašanje: sanacija slovenskih železarn - da ali ne
- Kultura - Kaj je miza dala dobrega
- Dejavnosti v februarju
- Rekreacija in šport
- Tarifni del podjetniške kolektivne pogodbe
- Pogodba o projektu reševanja presežnih delavcev Železarne Ravne

DENARNI TOKOVI

Kadar se podjetje nahaja dalj časa v krizi, se pokaže mnogo problemov, ki jih drugače ne vidimo. Tako smo se v letu 1990 in v letu 1991 srečali s problemom pomanjkanja denarnih sredstev za financiranje proizvodnje. Ta problematika prej v Železarni Ravne ni bila prisotna. V letu 1991 pa je kumulativno nastopila cela vrsta problemov, ki so se vsi po vrsti odrazili v naši finančni sliki, ki jo vsakodnevno ponazarja stanje na žiro računo. Če jih naštejemo, so takšni:

1. Poslovanje s tekočo izgubo - če podjetje ustvarja manj, kot ima stroškov, se to odrazi na pomanjkanju obratnih sredstev. Če ta izguba preseže angažirano amortizacijo, je cash flow negativen.
2. Če obstaja velika razlika med fakturirano in plačano realizacijo, to poglobi likvidnostni problem. Naše zapadle terjatve pomenijo, da kreditiramo kupce.
3. Vračanje najetih kreditov in obresti za kredite je nepremostljiv problem, če investicije, v katere smo vlagali sposojen denar, ne ustvarjajo tekoče dobička.
4. Finančna nedisciplina in prekinjeni plačilni tokovi med posameznimi deli bivše Jugoslavije samo še prilijejo olje na ogenj.

Tako se nakopiči dovolj problemov, ki so nas pripeljali v znano blokado žiro računa in v situacijo, ko moramo izredno pazljivo ravnati z gotovinskimi prilivi, ki jih dobimo. Razumljivo je, da imajo prioriteto vsak mesec naše plače in da temu primerno prilagodimo vse ostale. Zato se pojavlja tudi precej nervoze, če ne uspemo za posamezen obrat ali del podjetja poravnati računa za kakšen nujen del ali vložek ali gorivo ipd. V boljšem položaju bodo tisti profitni centri oz. podjetja Železarne Ravne, ki bodo imela presežek v izvozno-uvozni bilanci.

Reševanja likvidnostnih problemov pa seveda ne more biti konec prej, dokler sočasno ne rešimo dveh problemov: prvič rešitev velikih finančnih bremen preteklosti (sanacija slovenskih železarn) in drugič poslovanje brez izgube. Zato je treba pri vseh poslih, ki jih sklepamo, bolj kot kdaj koli paziti na plačilne pogoje, ki morajo zagotoviti Železarni Ravne nadaljnjo proizvodnjo. Kajti uravnavati tok denarnih sredstev je možno le tedaj, če ta sredstva tudi dejansko so. V nasprotnem primeru pa se lahko pripravimo le o tem, komu bomo ostali dolžni.

Brane Žerdoner,
direktor Uprave

SOOČAMO MNENJA

Zakaj dveletno cincanje s SER

Po vsej verjetnosti je danes, ko to berete, o projektu SER že odločeno, in želeti je tako. To je namreč projekt, za katerega je več kot dve leti šel čas in denar tako na naši kot na francoski strani, še februarja letos pa so bile enake možnosti za to, da pogodbo o njem podpišejo, kot za to, da jo raztrgajo.

S tem prispevkom nimamo drugega namena kot soočiti mnenja treh vodilnih mož v železarni o tem projektu in posredno pokazati, zakaj od ideje do realizacije nekega projekta nikoli ni možno priti čez noč.

Najprej si ponovimo, kaj nam s tem projektom, projektom za velika orodja, ponuja g. Wibrotte, direktor firme SER.

J. P. Wibrotte

Tako g. Wibrotte, vodja projekta SER v železarni dr. Tone Pratnekar pa poudarja naslednje prirodne faktorje, zaradi katerih bi bilo prestrukturiranje za proizvodnjo velikih orodij v železarni dokaj naravno, in faktorje, zaradi katerih smo kljub dveletnemu cincanju za SER še vedno med najinteresantnejšimi partnerji:

- lastna livarna za orodja, izdelovanje kovanih in orodnih žekel

- vsaj 50 % že instaliranih obdelovalnih zmogljivosti

- znanje iz obdelovanja kovin
- utečena proizvodnja deformacijskih strojev (stiskalnic)

- znanje iz konstruiranja z računalnikom in iz tehnologije CNC

- ker samostojna Slovenija zelo gravitira na avstrijski in nemški trg, je idealna izhodiščna točka za SER, ki že zdaj s 70 % pri razvoju orodij sodeluje z nemškimi tovarnami.

Po vrsti predlaganih kombinacij sodelovanja je bil sredi februarja projekt zastavljen takole:

- firma SERAVNE bo samostojno podjetje v okviru koncerna Železarna Ravne

- večinski delež v njej bodo imeli Francozi, saj bodo zato,

"Gre za avtomobilsko industrijo prihodnosti, za delo od raziskav orodij do montiranja. Skupaj z Železarno Ravne bomo zagotavljali proizvodnjo orodij, njihovo montiranje itd. Šlo bo za prenos know-how in naših zmogljivosti na Ravne. Oblikovati nameravamo posebno skupino SERAVNE. Posredno bo prek nas in naših klientov železarni omogočeno, da bo na francoskem in evropskem tržišču pridobivala znanje, predvsem komercialno. Sodelovanje bo dobilo mednarodne dimenzije. S tem bo kadrom dana možnost, da naredijo kariero." (Izjava za Fužinar, november 1991).

ker železarna ni mogla zagotoviti sredstev za nakup, demontažo in transport starih strojev SER iz Francije, Francozi stroje odstopili brezplačno; zaradi večinskega deleža bodo imeli pravico imenovati vodstvo in strokovni kader

- še v februarju bodo naši delavci odšli na demontažo strojev v Pariz

- za svoj del bo železarna skušala dobiti sredstva okoli 3,5 milijonov DEM pri Stanovalniško-komunalni-investicijski banki v Ljubljani, del kot kredit in del kot sovlaganje

- tovarna težkih orodij bo v železarni ali v novi hali Strojov ali v hali TSD

- Obdelava oz. TSD bo dovolila, da se nekatera dela opravljajo na njihovi opremi

- ravenska težka orodjarina bo soudeležena pri izdelavi orodij za nov program Renaultovega CLIA v novomeškem Revozu, saj sta se Renault in SER dogovorila, da bosta skupaj nastopala za Vzhod in Slovenijo; v ozadju tega dogovora mora biti dobra orodjarina

- SER bo v Ljubljani odprl marketinški biro, za trženje orodij in sploh za področje razvoja avtomobilске industrije

- v železarni smo g. Wibrotteju zagotovili, da bomo realizirali težko orodjarino v takem obsegu in v taki obliki, kot predvideva KNOW-HOW, kot ga je predstavil SER, in kot je

izdelan investicijski projekt pod vodstvom dr. Toneta Pratnekarja; finančni projekt nam je izdelala SKB-Investicijska banka Ljubljana.

KAKO KOMENTIRAJO DOGOVORJENO

Dr. Tone Pratnekar:

"Takšnega cincanja z naše strani še nisem doživel pri nobenem projektu. Najbolj se je zatikalo pri pripravi finančnega dela projekta, nekaj zato, ker ni bilo koga, ki bi ga pripravil, nekaj zaradi sredstev samih. Manjka jih za tako pomembne projekte, medtem ko na drugi strani, npr. za specialno jeklarino, plačujemo ogromne anuitete - za neobratovanje.

Projekt je tipičen primer, ko se bo razmerje med vloženim materialom in znanjem spremenilo, saj bo udeležena 90 % znanja in le 10 % materiala.

Bo korak naprej v razvoju železarne, vstop v evropsko avtomobilsko industrijo, možnost priključitve k enemu izmed celovitih evropskih koncernov, v katerih razvijajo konstrukcije vozil, izdelujejo orodja in prototipe.

Pri nas bi šlo za uresničitev pojma "tehnološka tovarna", pri kateri ni primaren izdelek, pač pa že osvojene tehnologije, ki bodo dale stiskalnice, orodja za nje itd.

Idealnejša lokacija kot v Strojih bi bila po mojem mnenju v TSD, saj bi tam že obstoječe strojne zmogljivosti lepše zaokrožile delovni proces."

Marjan Senica, direktor Predelave, v okviru katere se projekt SER tiče predvsem TSD in Orodjarne:

"Če mislimo nadaljevati s proizvodnjo preoblikovalnih strojev, je nujno za preživetje, da se odločimo za projekt SER. Le tako bomo prišli v višji cenovni razred v nekem zaokroženem tehnološkem procesu. Zaradi recesije v Ameriki, Zahodni Evropi in na vzhodnem trgu bo namreč težko zagotavljati zadosti naročil za strojogradnjo.

Ob tem projektu se tudi nudi možnost prenosa tehnologije, šolanja ljudi na področju projektiranja orodij, programiranja, izdelave orodij. To je enkratna priložnost.

Če bi težka orodja do 50 ton hoteli izdelovati v TSD, bi morali rekonstruirati celotno halo z žerjavi vred. To bi stalo čez dva milijona DEM, kar pa je investicija, ki je trenutno ne zmoremo. Zdajšnja hala TSD je primerna za proizvodni program, kot ga imamo, poleg tega je še interes države Slovenije za namensko proizvodnjo. Ker pa zmogljivosti niso v celoti zasedene, jih bomo del lahko odstopili za potrebe težke orodjarne. Vedeti je namreč treba, da je v tem projektu SER le 20 % strojne obdelave, vse drugo je ročno.

Pri dogovarjanju s SER se je pokazalo, da v železarni še premalo razmišljamo, kam bo šel višek delovne sile - tu jih lahko že čez 2 do 3 mesece zaposlimo kar nekaj - hkrati pa se je pokazalo, da za vsako ceno želimo obdržati stare programe, četudi niso več donosni.

Menim, da se za trg za ta novi obrat ni bati, saj bo že okoli 30-odstotno zaseden, če bomo delali samo orodja za Revoz."

Jurij Pratnekar, Strojnik:

"Pri razgovorih s SER sem sodeloval več v zadnjem času, ko je bila v igri tudi naša hala.

Od vsega začetka me pri tem projektu moti, da Francozi nekaterih stvari niso čvrsto postavili. Konkretnih vprašanj so se izogibali. Tako še danes trdim, da za ta orodja nimajo trga.

Moti me, da je njihova glavna poanta dati nam obdelovalne stroje, stare več let. Niso NC. Ne rečem, da se z njimi ne da delati, toda danes je tehnika drugače.

Glavna moja kritika pa je naslednja: ves čas sem proti temu, da dobimo od njih šest starih stiskalnic. To bi bila najslabša reklama za Ravne in zaradi tega pravim, da za stare "preše" ne damo hale.

Pri zadnjem obisku so Francozi vse stvari postavili na glavo, ko so ponudili brezplačen odstop svojih strojev, s tem pa postavili zahtevo po samostojni firmi SERAVNE. Prav, toda moj edini pogoj je, da ta firma ni na naši lokaciji. Zakaj? Zato, ker mi strojogradnje v takem obsegu, kot se zdaj kaže na trgu, brez te montažne hale ne bi mogli izvajati. Poleg tega sta v svetu proizvodnja strojev in orodij navadno ločeni, ker sta toliko različni.

Projekt SER ni rešitev za našo strojogradnjo. Mi moramo naprej razvijati svoj program."

Helena Merkač

OSKRBA Z ENERGIJO V JANUARJU 1992

V januarju je bila oskrba železarne s primarnimi energenti slaba, saj dobave mazuta ni bilo, pri zemeljskem plinu pa smo bili reducirani od pogodbene odjema 8.680 Sm³/h na 4.260 Sm³/h v času od 22. do 31. januarja.

Propan -butana smo lahko nabavili le 17 ton. Temu ustreza je bila oskrba porabnikov s primarnimi energenti.

Manjkajoče količine zemeljskega plina smo nadomestili v kotlarni z mazutom in odpadnim oljem, kjer smo porabili 300 ton mazuta in 23,86 ton odpadnega olja, v metalurgiji pa v manjšem obsegu s propan-butanom v količini 17,425 t. S temi nadomestitvami so se zmanjšale zaloge na minimalne količine, in sicer mazut na 270 in propan-butan na 17 ton, kar pa zadostuje le za 4 - 5 dnevno nadomeščanje tako reducirane dobave zemeljskega plina, kot je bila v januarju.

Proizvodnja in oskrba porabnikov s sekundarnimi energenti je bila zadovoljiva, le centralno ogrevanje je bilo prvi dan pomanjkanja zemeljskega plina nekoliko znižano.

V januarju smo zbrali 104,3 m³ odpadnih oljnih emulzij in iz teh pridobili 13,2 ton olja za kurjavo, nadalje smo zbrali še

23,86 ton odpadnih olj in 1,28 ton odpadnega nitro razredčila.

Opravljalni smo tudi planirane preventivne preglede in popravljali vse nastale okvare na energetskem omrežju in napravah.

Inž. Ferdo Kotnik

Dipl. inž. Lotar Kozina:

» ZA KAKOVOST STE ŽE VELIKO NAREDILI «

V petek, 14. februarja, je vodstvenim delavcem in strokovnjakom za kakovost v Železarni Ravne predaval direktor Biroja Q in vodja Mednarodne šole kakovosti v Škofji Loki dipl. inž. Lotar Kozina. Po predavanju in ogledu železarne je za Informativni fužinar povedal:

"Na Ravne sem prišel, ker z vašimi strokovnjaki za kakovost že dolgo dobro sodelujemo. Od njih izvem vedno kaj zanimivega, moje izkušnje pa so uporabne zanje. Pri zagotavljanju kakovosti ste bili v Železarni Ravne vedno uspešni, zato menim, da vaši trenutni poslovni rezultati niso odraz kakovosti, ampak so vzroki zanje druge. Seveda to ne pomeni, da vam za kakovost ne bi bilo treba nič več narediti, kajti kakovost je stalen, nikoli končan proces.

V železarni uvajate sistem standardov ISO 9000. Nekateri menijo, da je uvajanje tega sistema predrago, vendar menim, da je strošek visok le na prvi pogled. V resnici pomeni to doseganje boljših cen oziroma vstop v višji cenovni razred, bolj zagotovljeno prodajo in nižje stroške znotraj firme. Zahteva pa od vseh zaposlenih - od direktorja do vsakega proizvodnega delavca - skrbno delo, torej red in disciplino. Zato

vedba standardov zagotovo pomeni večjo produktivnost in boljše poslovne rezultate, vendar ne na račun več dela, temveč na račun dela z manj napakami. Če kdorkoli naredi pri svojem delu napako, povzroči drugim več dela. Če napake ne naredi, delovni proces olajša. Pri tem imamo vsi še velike možnosti.

Železarna Ravne glede kakovosti nikakor ni na tleh ali na začetku. S kontrolo in z zagotavljanjem kakovosti imate že bogate izkušnje in ste na dobri poti, da boste sistem celovitega zagotavljanja kakovosti kmalu uveljavili."

Mojca Potočnik

VARČEVANJE Z ENERGIJO

KOLIKO NAS STANE OGREVANJE

	PORABA NA SEZ.	CENA 20. 2. 1992	LETNI STROŠEK OGREVANJA
PLIN	2400 Sm ³	11,00 SLT/Sm ³ + FD	26400,00 + 5952 = 32.352,00 SLT
OLJE	2196 t	22,50 SLT/t brez prevoza	= 49.410,00 SLT
PREMOG	12,9 t	3893,40 SLT/tona	= 49.580,00 SLT
DALJINSKO OGREVANJE INDIV. HIŠE			
TOPLOVOD NA RAVNAH	20 MWh	1457,00 SLT/MWh + FD	29140,00 + 6444 = 35.584,00 SLT
TOPLOVOD V SLOVENJ GRADCU	20 MWh	2628,70 SLT/MWh brez FD	= 52.574,00 SLT
TOPLOVOD NA JESENICAH	20 MWh	2583,00 SLT/MWh brez FD	= 51.660,00 SLT
TOPLOVOD V LJUBLJANI	20 MWh	1444,00 SLT/MWh + FD	28881,00 + 7742 = 36.622,00 SLT/sez.
DRUŽBENO STANOVANJE NA RAVNAH (60 m ² , srednje izol. objekt) (32 kWh/m ² za januar '92)			
ENAKO V SLOVENJ GRADCU		1457,00 SLT/MWh + FD	19582,00 + 2902 = 22.484,00 SLT/sez.
ENAKO V LJUBLJANI		1903,50 SLT/MWh + FD	25583,00 + 6451 = 32.034,00 SLT/sez.
		1444,03 SLT/MWh + FD	19407,00 + 7742 = 27.149,00 SLT/sez.

LEGENDA: FD - fikсни del

Iz tabele je razvidno, koliko nas stane ogrevanje povprečne stanovanjske hiše, ki porabi na kurilno sezono 20 MWh. Cene goriva in toplote na daljinskem ogrevanju so na dan 20. 2. 1992.

Če primerjamo letni strošek, potem vidimo, da je še naprej najcenejše ogrevanje s plinom. Opaziti je tudi, da postaja ogrevanje na lignit drago, saj se je izenačilo s kurjenjem na olje. Pri premogu niso upoštevana drva za podkurjenje, da pa ne govorimo o onesnaževanju okolja in o delu s pepelom. Iz tabele je tudi razvidno, kolikšen je letni strošek stanovalca v družbenem stanovanju, ki živi v srednje izoliranem objektu (60 m²) in je priključen na daljinsko ogrevanje. Specifična poraba 32 kWh/m² je vzeta za januar 1992, ko je bila povprečna mesečna temperatura - 0,7°C.

Robert Jamšek

Inž. Alojz Karničnik, Armature Muta

SEDEM OSMIN ZA IZVOZ

Armature Muta, delniška družba, bivši tozd Železarne Ravne, so v dobrih desetih letih, odkar jih je železarna zgradila, postale eden izmed stebrov gospodarstva v radeljski občini in kolikor so še del Železarne Ravne, so njen trden del, tovarna, ki se ji zaradi kakovostnega dela in močne izvozne naravnosti ni treba bati za prihodnost. Čeprav seveda za težave, ki tarejo celotno slovensko gospodarstvo ob nastajanju in uveljavljanju mlade države, ni imuna.

O poslovanju Armatur v letu 1991 in o letošnjih perspektivah je direktor Alojz Karničnik povedal naslednje:

"Armature Muta, d. d., so v letu 1991 poslovale v izjemno težkih gospodarskih razmerah, kar velja tudi za druge delovne organizacije, za nas kot močno izvozno usmerjeno podjetje pa še posebej. Utrpeli smo veliko škodo zaradi razkoraka med realno vrednostjo dinarja in pozneje tolarja in tečajem nemške

realizacijo smo dosegli s 183 delavci, ki so bili zaposleni vse leto - nismo imeli prisilnih dopustov in čakanja na delo, kar pomeni, da ni bilo pomanjkanja dela ali drugih večjih motenj v proizvodnji.

Čeprav dokončnih rezultatov poslovanja za leto 1991 še nimamo, menim, da smo pos-

smo formirali vse službe, ki so za tako upravljanje in delovanje potrebne. Večino vodstvenih in vodilnih delavcev smo pritegnili iz matičnega podjetja - Železarne Ravne, nekaj smo zaposlili tudi drugih.

V kolektivu smo doživeli nekaj negotovanj in nezadovoljstva ob izplačilih OD, vendar smo bili v naši tovarni lani med redkimi, ki smo plače vedno pravočasno izplačali in so bile tudi vedno izravnane z zahtevami panožne kolektivne pogodbe.

Kako bo v letu 1992?

Načrtujemo povečanje proizvodnje za 18 %, na skupno 850 ton. Od tega naj bi 725 ton izvozili in 125 ton prodali na domačem tržišču. Vrednostno

V letu 1991 je 183 delavcev Armatur doseglo skupno realizacijo 214 mio SLT, pri čemer je izvoz znašal 13,2 mio DEM. Vendar je bil letni plan - predvsem zaradi težav z vložnim materialom - dosežen le 85%.

lovni del zaključili na pozitivni ničli.

Podjetje je v drugi polovici lanskega leta delovalo skoraj popolnoma samostojno. V delniški družbi Armature Muta

predstavlja to 588.400.000 SLT; izvozili naj bi za 12,8 mio DEM, na domačem trgu pa prodali za 2,5 mio DEM izdelkov.

Pogoj za uresničitev takega načrta so urejene tržne razmere, kakovost našega dela in vključevanje v politiko cen na tem trgu.

Za večji del načrtovane proizvodnje imamo že podpisana naročila. Pridobiti moramo še naročila iz Rusije in delno iz ZDA. Za naše največje tržišče v ZRN nam firma Krombach zagotavlja naročila v vrednosti 10 mio DEM. V decembru 1991 smo podpisali dolgoročno pogodbo o sodelovanju z njo. Tako imamo za prihodnjih pet oziroma deset let zagotovljeno proizvodnjo v vrednosti najmanj

Plan za leto 1992 predvideva 18% povečanje proizvodnje. 725 ton izdelkov v vrednosti 12,8mio DEM naj bi izvozili, 125 ton (za 2,5 mio DEM) pa prodali na domačem trgu.

10 milijonov mark letno.

V Armaturah se zavedamo, da moramo delovne načrte v polni meri uresničevati, drugače v močni svetovni konkurenci ne bomo vzdržali. Da bomo, smo sprejeli naslednje ukrepe:

1. Komericalna služba mora čim prej pridobiti manjkajoča naročila.

2. Nabavna služba mora doseči, da bodo cene vseh vhodnih materialov in zunanjih uslug zaostajale za rastjo prodajnih cen. Pri vsaki nabavi je treba pridobiti najmanj dve konkurenčni ponudbi ter izbrati tisto, ki bo najugodnejša glede cene in plačilnih pogojev.

3. Vse proizvodne in spremljajoče službe morajo povečati produktivnost dela za 4%

4. Izdelati je treba knjigo zagotavljanja kakovosti, jo postopoma uveljavljati ter izboljšati kakovost dela za 2 %.

5. Dokončno je treba usvojiti dodatni program kovanih krogelnih pip, kovanih ventilov in prirobnic ter jih v drugem polletju vključiti v redni proizvodni program.

6. Voditi je treba tako politiko osebnih dohodkov, da bodo plače odvisne predvsem od rezultatov našega dela in v skladu s panožno kolektivno pogodbo ter da bodo dosegale rast življenjskih stroškov."

marke. Prizadela nas je tudi gospodarska blokada južnih republik, saj se je zaradi nje zmanjšala prodaja naših izdelkov na teh trgih.

Planskih obveznosti tudi na izvoznem tržišču nismo v celoti izpolnili. Ispadla so predvsem naročila za Rusijo, kolikor pa smo manj prodali v Nemčijo in Avstrijo, se je to zgodilo zaradi nepravočasnega, nekompletnega in tudi nekvalitetnega vložka iz Jeklovilvarne.

Tako smo lani dosegli enako realizacijo kot leto poprej, to pa predstavlja le 85 % letnega plana. Vrednostno je skupna realizacija znašala 214 milijonov tolarjev, sam izvoz pa 13,2 milijona mark. To proizvodnjo in

"De profundis deluje v tržnih razmerah, vendar bomo storili vse, da premoženja, ki so ga ustvarili delavci Železarne Ravne, ne bomo razprodali.

Sonja Smolar, dipl. oec., direktorica"

De profundis mora preživeti

TGP De profundis, d.d., bivši Družbeni standard, zaposluje 108 delavcev, ki si, od vodstva navzdol, prizadevajo za povečanje prometa, za zmanjšanje stroškov, pridobitev ugodnejših ponudb oziroma dobaviteljev ter za večjo kakovost storitev, čeprav je dediščina taka, da je ni mogoče v kratkem doseči. Osnovne danosti imajo, za napredek dejavnosti pa bi bile nujne dodatne investicije, ki brez zunanjih sovlagateljev niso izvedljive.

V podjetju je pet organizacijskih enot: Turistična agencija De profundis, Hotel Portorož, Rimski vrelc s kompleksom Ivarčko-Ošven, Družbena prehrana in Športni objekti.

De profundis se vse bolj vključuje v dejavnost slovenskih turističnih agencij. Posreduje njihove ponudbe za potovanja in prireditve (prodaja tudi letalske vozovnice) ter jih obvešča o svoji dejavnosti in prostih zmogljivostih.

Po besedah direktorice dipl. oec. Sonje Smolar bi agencija še uspešneje delovala, ko bi imela poslovne prostore v središču mesta, ne pa za plotom železarne.

HOTEL PORTOROŽ JE BIL LANI POLN

Lansko leto je bilo za slovenski turizem dokaj nesrečno, vendar to ne velja za hotel Železarne Ravne v Portorožu. Z ustrezno cenovno politiko in s stalno prisotnostjo na tržišču so dosegli, da je bil hotel poln tudi v času, ko na slovenski obali ni bilo veliko turistov.

Leto 1991 je dokazalo, da je hotel v Portorožu pomemben objekt, ki ga nikarol ne smemo

izgubiti, vendar bo treba najti možnosti za dokončanje investicij, saj brez zaokrožene, kakovostne ponudbe v turističnem središču, kakršno je Portorož,

kmalu ne bomo imeli kaj iskati.

Hotel v Portorožu bo letos odprt od 24. aprila do 1. oktobra. V marcu bodo njegove zmogljivosti ponudili delavcem Železarne Ravne po ugodnih cenah in z možnostjo obročnega odplačevanja, zatem pa bodo proste hotelske zmogljivosti na razpolago zunanjim gostom.

RIMSKI VRELEC ISČE NOVE VSEBINE

Odkar je Železarna Ravne dobila v last Rimski vrelc, je vanj že veliko vložila. Vendar rezultatov teh vlaganj še ni prav zaznati. Nasprotno, turisti iz Belgije, na katere je računala vsa Mežiška dolina, zaradi razpada Jugoslavije ne prihajajo več. Rimski vrelc bo moral najti nove oblike in vsebine svoje dejavnosti, da bo privabil nove goste.

Vodstvo De profundisa se je zateklo po marketinško pomoč h kransjkemu Odiseju, ki po-

maga tudi pri preureditvi prostorov. Kulinarčno ponudbo si obetajo popestriti in izboljšati s pomočjo gostinske šole Slovenj Gradec, sami so poskrbeli za dodatno izobraževanje zaposlenih, uredili bodo okolico hotela.

Prihodnost Rimskega vrelca vidi direktorica Smolarjeva predvsem v organiziranju seminarjev, za kar imajo primerne prostore, ter v razvoju zdraviliškega turizma, ki temelji na - nekoč zelo znanem - izviru mineralne vode.

Ponudbo Rimskega vrelca dopolnjujejo bližnje teniško igrišče, smučišče, ki ga bodo prihodnjo sezono začeli umetno zasneževati, ter seveda Ivarčko s smučiščem Ošven. Čeprav bo Rimski vrelc z okolico postal pravi turistični raj šele tedaj, ko bo uresničen pred leti izdelani projekt turistične vasi, ima že danes lepe možnosti, da se idealu približa bolj, kot se je doslej. Prvi korak k temu je morda novi prospekt, ki naj bi izšel te d

DRUŽBENA PREHRANA SE TRUDI

Priprava malic za delavce Železarne sodi med pomembnejše dejavnosti De profundisa. Potem ko so lani prevzeli pripravo vseh malic, toplih in hladnih, se trudijo, da bi kuhali kar najbolje in da bi bili jedilniki pestri.

Kakor kaže domnevna januarska zastupitev z malico v Železarni, je visoko kakovostno raven težko stalno zagotavljati, vendar imajo v enoti Družbena prehrana za to tako tehnične možnosti (v zadnji številki IF predstavljeni parni konvektomat) kot podporo kolektiva.

Voljo jim daje prepričanje, da je urejena prehrana med delom pomembna za zadovoljstvo in s tem za storilnost zaposlenih. Kljub težkim časom se ji zato ne bi smeli odpovedati, saj izplačilo prispevka za malico ne bi izboljšalo življenjske ravni najslabše plačanih delavcev.

ŠPORTNI OBJEKTI SO V INTERESU DRUŽBE

V preteklosti je Železarna Ravne zgradila vrsto objektov družbenega standarda, med njimi največ športnih, ki so, odkar podjetje slabo posluje, za nekatere postali kamen spotike.

Vzdrževanje teh objektov je tako drago, da ga uporabniki (šole, športna društva in posamezniki) ne morejo pokrivati, za Železarno pa je to tudi pretežko breme. Razbremenila se je s tem, da je ob novem letu tekmovalno halo pri OŠ Prežihov Voranc, vlečnici Poseka in Klemen ter športna igrišča v okolici DTK odstopila v last občini Ravne na Koroškem. Tako bodo odslej ti objekti na razpolago vsem občanom, pogodba, ki ureja brezplačen prenos lastnine, pa določa, da se ti objekti, ki so splošnega družbenega pomena, ne smejo privatizirati.

Dom telesne kulture, ki je še ostal pod streho Železarne, je potreben temeljite obnove, za kar lastnica (še) nima denarja. Vodstvo De profundisa se zaveda, da so ti objekti zrasli z velikim prispevkom delavcev, zato jih je treba ohraniti. Vendar je v precepu, kajti De profundis mora kot podjetje poslovati po ekonomskih zakonitostih in poskušati preživeti.

Mojca Potočnik

AKTUALNO NA STANOVANJSKEM PODROČJU

STANOVANJSKO PODJETJE, d.o.o., RAVNE

Iz stanovanjskega sklada, ki ga je upravljala Skupščina občine Ravne, so bila na zahtevo Rudnika Mežica 1.1.1991 iz vzeta vsa rudniška stanovanja in rudnik je ustanovil svoje stanovanjsko podjetje. Tudi Železarna Ravne je v prvih mesecih leta 1991 ustanovila Stanovanjsko podjetje, d.o.o.. Delavski svet železarnice je na eni svojih zadnjih sej prenesel v lastnino tega podjetja celoten stanovanjski sklad. S tem in s sklenitvijo pogodbe z občinsko skupščino je železarna novi družbi zagotovila 80-odstotni delež v upravljanju in lastnini stanovanjskega podjetja, medtem ko ima skupščina občine preostalih 20 odst.

PRILAGAJANJE PODJETJA NOVI STANOVANJSKI ZAKONODAJI

Ustanovitev stanovanjskega podjetja je dejansko prehitela sprejem stanovanjske zakonodaje. Ta predvideva organiziranost, kot je v občini Ravne bila že s sprejetjem stanovanjskega zakona. Seveda bo treba organiziranost in dejavnost podjetja glede na kasnejše sprejeto zakonodajo v posameznih pogojih in tudi dejavnostih dopolniti. Vendar smo v primerjavi s podobnimi podjetji v slovenskem prostoru doživeli bistveno manj podjetniških stresov kot drugje. Zakon smo pričakali dokaj pripravljeni, in smo se pričeli ukvarjati predvsem z njegovimi vsebinami. Manj smo se ukvarjali sami s seboj in s prilagajanjem notranje organiziranosti podjetja. Organizacijo dela in poslovanja pač sproti prilagajamo vsebinski in količinski delu.

Naš vmesni cilj, da poleg upravljanja lastnih stanovanj pridobimo tudi upravljanje stanovanj ostalih lastnikov, se dokaj zanesljivo realizira. To pa je možno le na osnovi odkritih računov upravnika in lastnika stanovanj. Tega pa želimo voditi tudi v prihodnje. Svoje poslovanje bomo podredili prav tem ciljem, s tem pa bomo pritegnili tudi lastnike, ki dvomijo o našem korektnem poslovnem odnosu.

NAKUP IN PRODAJA STANOVANJ

Osnovni cilj zakonodajalca, da bo v kratkem času v relativno ugodnih pogojih privatizacije prišel z družbene lastnine v privatno, pri pretežnem delu stanovanj v občini Ravne go-

tovo ni bil realiziran. Do 15. februarja 1992 je od skupnega števila stanovanj v lasti stanovanjskega podjetja (prej železarnice) bilo odkupljenih in odplačanih 127 stanovanj. Do istega datuma smo sklenili 243 pogodb za ta stanovanja, vendar nam izkušnje kažejo, da lahko računamo le na 65 - 70-odstotno realizacijo že sklenjenih pogodb. Računamo, da bo realno izpolnjenih do maja le 160 do 180 kupoprodajnih pogodb.

Kupci in potencialni kupci stanovanj očitno vse bolj spoznavajo, da lastnina stanovanja ni zgolj premoženjska posest. Z njo so povezani tudi visoki stroški vzdrževanja in upravljanja s stanovanjem. Na območju občine Ravne pa ne obstaja realna možnost prekupčenja s stanovanji, kot se to dogaja v univerzitetnih središčih in turistično zanimivih krajih.

Ovira pri odločitvi za nakup je gotovo tudi presoja o velikosti stroška nakupa in stroška najemnine stanovanja. Te presoje imetnik stanovanjske pravice ne more izvesti, ker pristojno ministrstvo zamuja z izdelavo metodologije za izračun neprofitnih stanarin za skoraj dva meseca. Najemnino očitno v okviru socialnega sporazuma s sindikati ureja sam izvršni svet Slovenije (tako je vsaj razumeti odlok, pod katerim je podpisan Lojze Peterle). Menim, da bi ob taki politiki določanja najemnin morali razmisliti vsi tisti, ki so stanovanja že odkupili, sicer za majhen, vendar težko prislužen denar. Pri posameznih kupcih namreč že nastajajo obveznosti, ki niso majhne in ki izvirajo iz lastnine stanovanja in najrazličnejših zakonskih obveznosti o vzdrževanju stanovanjske hiše, njenih skupnih naprav in instalacij. Strošek upravljanja privatiziranih stanovanj bo sicer majhen in bo glede na velikost in kakovost stanovanjske enote po sedanjih cenah nekje med 150 in 250 SLT mesečno, kar tudi v primerjavi s sedanjo najemnino ni pretiran strošek. Poleg tega bo do 19.10.1993 treba izvesti zemljiško vknjižbo, ki je po sedanji zakonodaji sorazmerno draga in tehnično dokaj zahtevna. Projekt in vknjižba večstanovanjske -večlastniške hiše stane v tem trenutku od 60.000 do 100.000 SLT. Ti stroški so porazdeljeni med vse lastnike glede na njihov lastninski delež v hiši. Pristojno ministrstvo objavlja poenostavitven postopek. Zato z njo do zaključka dvehletne razprodaje stanovanj ne kaže hiteti.

Zaradi že omenjenega odstopanja od sklenjenih kupoprodajnih pogodb smo se v stanovanjskem podjetju odločili,

da administrativne prepovedi plačila najemnine odpovemo s sprejemom odplačila pogodbene cene. Zato so posamezni kupci oziroma imetniki stanovanjske pravice vplačali tudi do dve stanarini, ki pa ju jim glede na datum sklenitve kupoprodajne pogodbe ne bi bilo več treba plačati. Vsem tem, ki so vplačali najemnine tudi v času med sklenitvijo kupoprodajne pogodbe in plačilom pogodbene cene, bomo preveč zaračunane stanarine realno spremenili v vnaprej plačane stroške upravljanja ali pa jim bomo na njihovo željo za preveč plačane stanarine nakazali denar.

In še povzetek o nakupu: s popustom lahko kupi stanovanje le imetnik nesporne stanovanjske pravice na dan uveljavitve stanovanjskega zakona ali pa če to pravico prenese na ožjega družinskega člana. Vsi drugi pa lahko kupijo stanovanje po dogovorjeni tržni oziroma ocenjeni vrednosti!

MOŽNOST PRIDOBITVE IN MENJAVE STANOVANJA

Kljub temu, da se v stanovanjskem zakonu najemna razmerja pričenjajo s sklepanjem najemnih pogodb med lastniki in najemniki stanovanj, ki se bodo pojavljala kot prosta stanovanja, ni mogoče stanovanj razdeljevati brez določenih pravil in kriterijev in jih prepustiti zgolj subjektivni presoji. Zaradi tega je upravni odbor stanovanjskega podjetja sprejel pravila in kriterije uvrstitve iskalcev stanovanj na prednostne liste.

Osnovni kriteriji so:

- stanovanjske razmere prosilca in družine - največ 84 točk
- zdravstveno stanje prosilca in članov družin - največ 20 točk
- delovna doba - prosilca - 6 točk za leto zaposlitve
- delovna doba zakonca v železarni - 2 točki za vsako leto zaposlitve
- pogoji dela - največ 15 točk
- kadrovske potrebe - največ 120 točk z omejitvijo, da lahko te točke dobi le 10 % vseh iskalcev stanovanja, prijavljenih na natečaju.

Ker bodo podrobni pogoji še objavljeni v Železarni Ravne, o tem le informativno.

Zamenjava stanovanj ni stvar prednostne liste in bo potekala na osnovi dogovorov med iskalci primernih stanovanj in lastniki stanovanj. Zato si prizadevamo, da bi v drugi polovici leta pričeli z delom nekakšne borze zamenjave stanovanj tudi med različnimi lastniki.

Vsekakor pa bo do novega stanovanja v prihodnje mogoče priti s soinvestiranjem novogradenj, adaptacij in odkupom neizkoriščenih podstrešnih prostorov. Za tovrstno pridobivanje stanovanjskih površin bomo organizirali ustrezne razpise ali prodaje podstrešnih prostorov skupaj z vsemi lastniki idealnih deležev teh prostorov.

O VRAČANJU LASTNE UDELEŽBE IN 30-ODSTOTNI ODPRAVNINI OB IZPRAZ- NITVI STANOVANJA

Po določilih stanovanjskega zakona so lastniki stanovanj vsem, ki so vplačali lastno udeležbo, to dolžni vrniti v dveh letih po uveljavitvi stanovanjskega zakona, če imetniki stanovanjske pravice stanovanja ne odkupijo v dvehletnem roku.

- Vsi, ki so vplačali lastno udeležbo in v času od 19. 10. 1991 niso bili imetniki stanovanjske pravice, bodo morali udeležbo izterjati prek sodišča.

- Vsi, ki hočejo realno vrnitev lastne udeležbe, jo bodo morali zahtevati z dokazilom o načinu plačila lastne udeležbe: kdor jo je plačal s kreditom, ki je bil realno vrnjen pod 50 % realne vrednosti, lastne udeležbe ne dobi. Dobi le vrednost namensko privarčevanih sredstev.

- 30 % odpravnine vrednosti izpraznjenega stanovanja dobi po zakonu vsak, kdor izprazni stanovanje in si sam rešuje stanovanjsko vprašanje. Tako nadomestilo dobi tudi stanovalec, ki gre iz večjega v manjše stanovanje, za razliko v ceni stanovanja.

V prvem primeru so izzeti vsi, ki jim je mogoče odpovedati stanovanjsko pravico brez zagotovitve najnujnejših prostorov (lastniki hiš, stanovanj ...), v drugem primeru pa lahko ti, ki bodo zamenjali večje stanovanje za manjše, računajo na to, da jim lastnik stanovanja te zamenjave ne bo dovolil ali pa bo za manjše stanovanje določil profitno najemnino.

ZAKLJUČEK

Če bodo delavci železarnice in najemnikov stanovanj, s katerimi upravljamo mi, še imeli kakšna vprašanja, smo za odgovore na voljo ob vnaprej napovedanem času, saj se zavedamo svoje servisne dejavnosti.

Stojan Gerdej

Po velikanovi sledí

Po železarni sta v februarju potovala izdelka ekstremnih dimenzij: nastala sta na EPŽ in bila 19-tonska ingota. Nato sta šla v kovačnico, kjer so ju na 1800-t stiskalnici obkovali v odkovka z okoli 16,5 tone. Tako velika in težka sta bila, da so si morali po dolgem času spet pomagati z obračalcem ingotov (verigo), ker je bil manipulator preslab.

Kovanje je bilo poseben dogodek za Kovačnico, saj je bil za mlajšo generacijo tega obrata to največji odkovek doslej (na fotografiji). Končno so valja "velikana" obdelali v Strojih. Namenjena sta za valjanje pločevine v Impolu v Slovenski Bistrici.

H. Merkač

Branko Pavlinič, član upravnega odbora:

SINDIKATI

"Naše skupno mnenje s seminarja je, da se moramo v taki širši sestavi izven delovnega časa še dobivati.

Ocenjujem, da je bil seminar zelo koristen.

Pogovor z vodstvom našega sindikata je pokazal na veliko enotnost v organizaciji, nekako smo skupno dihali. Bistvena ugotovitev iz te razprave je trend, da sindikat kot centrala ne more biti znotraj železarne. Zelo pozitivno sem bil presenečen nad g. Rajkom Lesjakom, sekretarjem SSS.

Manj sem bil zadovoljen s pogovorom z vodstvom železarne. Načelno smo zid prebili, ko pa so se pojavila konkretna vprašanja, nismo dobili veliko odgovorov, predvsem pri razvojni temi ne. To je bila klobasa neznanek. Dober vtis je name naredil g. Žerdoner, zaradi odnosa do sindikata."

Silvo Klemenc, zaupnik v Strojih:

"Pozitivno je bilo, da je repu-

Zelo koristen seminar

Na Rimskem vrelcu je 14. in 15. februarja svobodni sindikat železarne organiziral seminar za svoje zaupnike. Obsegal je tri sklope:

- pogovor z republiškim vodstvom oz. vodstvom njihove branže SKEI (teme: socialni pakt, generalna stavka in druge oblike pritiska, delavski interesi glede na ustavne možnosti, sindikalna organiziranost)

- pogovor z vodstvom železarne (teme: razvojna in organizacijska vprašanja železarne, reševanje presežnih delavcev)

- pogovor s predstavniki nekaterih strokovnih služb (teme: kolektivne pogodbe, stanovanjski zakon).

Pri Fužinarju smo naredili kratko anketo o tem, kako so bili udeleženci zadovoljni s seminarjem.

veliko udeležbo in zavzetim delom pokazal, da so sindikalni aktivisti res pripravljeni delati za svoje članstvo. Vprašanja so bila sama življenjska."

Ivan Mlačnik, zaupnik v Nožih:

"Za sindikat delam prvič in tudi na takšnem seminarju sem bil prvič.

Zdel se mi je zelo v redu, še bolj pa koristen in potreben, saj

bodo morali sindikalni zaupniki v tej situaciji odigrati veliko vlogo.

Kvaliteten se mi je zdel nastop republiških funkcionarjev, predvsem g. Lesjaka, pa tudi našega vodstva. Dobili smo veliko informacij. Razlage so bile zelo zanimive. Veliko smo spraševali in dobili smo kvalitetne odgovore. Le s tolmačenjem direktorja stanovanjskega podjetja nisem bil zadovoljen. Šlo je za dvoumne predloge.

Seminar je zelo dobro vodil g. Bojan Lesjak."

P.S.

V prejšnji številki Fužinarja smo sicer napovedali, da bo imel tokrat besedo neodvisni sindikat. Nima je, ker je njegovo vodstvo presodilo, da zaenkrat ne želi kakšnega prispevka o svoji organizaciji.

Ko ga bo želelo, bo seveda imelo možnost.

bliško vodstvo prišlo med svoje članstvo. Tako smo jih lahko v živo spoznali. Marsikdo je na osnovi razgovora z njimi spremenil mnenje o njih.

Škoda, da se ni odzvalo vabilu več direktorjev iz železarne. Tako bi pri fabriških temah lahko dobili konkretnije odgovore.

Pri nekaterih temah, kot npr. pri podjetniški kolektivni pogodbi, je bil izobraževalni moment zelo velik.

Menim, da je seminar z

Helena Merkač

ZAPOSLENI IN KADROVSKA PROBLEMATIKA V LETU 1991

Po reorganizaciji 1.1.1991 je bilo v Železarni Ravne 5480 delavcev, od tega 177 v Armaturah, 117 v De Profundisu in 5186 v matičnem podjetju. Zaradi začasnega pomanjkanja dela je bilo istočasno na čakanju 736 delavcev.

Večina aktivnosti na kadrovskem področju je bila v letu 1991 usmerjena na iskanje rešitev oz. možnosti zagotavljanja socialne varnosti za potencialne viške. Rešitve so presegle prva pričakovanja, tako da smo v letu dni zmanjšali število zaposlenih za 942 delavcev. Ugotovimo lahko, da je okoli 51 % teh delavcev našlo nove aktivne oblike zaposlitvenih možnosti, preostali del, t.j. 49 %, pa je odšlo v t.i. pasivni status, največ z upokojitvami po različnih oblikah.

Na zmanjšanje števila zaposlenih so vplivale tudi organizacijske spremembe.

S 1.1.1991 sta se organizirali izven Železarne Ravne kot samostojni podjetji Armature in De profundis, kar je pomenilo zmanjšanje za 294 delavcev. S 1.6.1991 se je izločila še delniška družba Translog s šestimi zaposlenimi.

Železarno Ravne smo razdelili na štiri področja:

- **področje Metalurgije** (Jeklama, Jeklolivarna, Valjarna in Jeklovlek, Kovačnica ter skupne službe Komerciala, Ekonomika, Razvoj, Raziskave in kakovosti in Transport)

- **področje Predelave** (Težki strojni deli, Kalilnica, Orodjarna, Pnevmatika, Vzmetarna, Stroji in deli, Noži ter skupne službe - Komerciala, Ekonomika, Kontrola kakovosti, Razvoj proizvodnje in tehnologije, Tehnično svetovanje kupcem)

- **Tehniški sektor** (Energetika, Elektrotehniške storitve, Strojno gradbeno vzdrževanje ter skupne službe - Komerciala in ekonomika, Plan in kadri, Investicijski razvoj, Tehniški programi)

- **področje Uprave** (organizacijske enote na upravi so funkcijsko pokrivalo celotno železarno - Finance, Računovodstvo, Informatika, Kadri in organizacija, Biro za zaščito delavcev, Informiranje, Standardizacija in dokumentacija, Zaščita).

Kot štabne službe so za celotno Železarno delovali še Kontroling, Center zagotavljanja kakovosti, Pravna služba, Zunanja trgovinska mreža in marketing, Strateški razvoj in Poslovni sekretariat.

Leto 1991 smo zaključili s 4540 zaposlenimi, skupaj z delničarskimi družbami pa z 4846 zaposlenimi (Armature 193, De Profundis 107 in Translog 8).

Z že sprejeto reorganizacijo železarne so se s 1.1.1992 izločila še tri samostojna podjetja - Industrijski noži (195 delavcev), Translog (priklučen Transport, 97 delavcev) in Zaščita (123 delavcev), kar pomeni, da je bilo v Železarni s 31. 1. 1992 zaposlenih še 4121 delavcev.

V Železarni Ravne je 3/4 populacije moških delavcev, kar je razumljivo glede na njeno dejavnost. 72 % vseh zaposlenih je mlajših od 40 let in le manj kot 3 % delavcev je starejših od 50 let. Večina delavcev je torej v najbolj ustvarjalnem obdobju življenja.

Izobrazbena struktura delavcev se iz leta v leto izboljšuje. To je na eni strani posledica odhodov velikega števila delavcev brez izobrazbe (z odpravnino), na drugi strani pa je zaradi naraščajoče brezposelnosti na trgu delovne sile vedno več iskalcev zaposlitve z višjo izobrazbo (vsaj srednjo šolo), ki so po opravljenem pripravništvu pripravljani opravljati tudi manj zahtevna dela.

Leto 1991 je zaznamovalo tudi večje število odhodov delavcev z višjo in visoko šolo. Fluktuacija teh je povezana z nizkimi osebnimi dohodki v podjetju, nekateri pa so se za odhod odločili, ker se bodo preizkusili kot samostojni podjetniki.

Delovno razmerje je prenehalo skupaj 849 delavcem, od tega je bilo 33 upokojitvev z dopolnjeno pokojninsko dobo, 8 starostnih upokojitvev, 23 predčasnih upokojitvev, 325 dokupov let, 76 invalidskih upokojitvev, sporazumnih odhodov z odpravnino je bilo 263, pripravništvo je poteklo 59, v vojsko je odšel eden, umrlo je 12 delavcev, samovoljno jih je prekinilo delovno razmerje 5, iz drugih vzrokov so odšli trije.

Zaradi velikega števila upokojitvev se je pojavil problem nenadnih odhodov nekaterih ključnih kadrov. Probleme smo poskušali omiliti s pogodbenim delom. Po pogodbi je delalo 27 delavcev (4183 ur). Njihova osnovna naloga je bila med drugim uvajanje naslednikov.

S finančno pomočjo Ministrstva za delo Republike Slovenije smo v železarni z odpravninami stimulirali delavce, ki so se odločili, da bodo sami poskrbeli za svoj socialni status.

Kriteriji dodelitve odpravnine so bili:

- odprtje samostojne obrti ali podjetja in trajna zaposlitev v njem
- prevzem kmetije
- vrnitev v matično državo in odjava iz občine
- zaposlitev v tujini

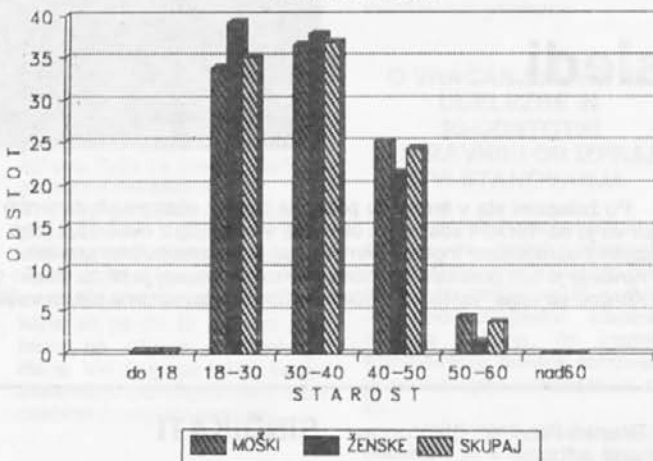
Odpravnine nismo dodeljevali delavcem, ki so se zaposlili v drugem podjetju

Z odpravnino smo želeli stimulirati predvsem tiste delavce, ki smo jim v železarni težko našli ali zagotavljali ustrezno delo. Direktor obrata je moral zato za vsakega posameznega delavca dati svoje soglasje.

Prihodi

V letu 1991 je sklenilo delovno razmerje 208 delavcev, od tega 166 pripravnikov, 30 se jih je vrnilo iz JA, 2 je prenehalo mirovanje pra-

STRUKTURA ZAPOSLENIH NA 31.12.91
po starosti in spolu

vic, novih zaposlitev je bilo 10.

Kadrovski vir zaposlovanja so bili izključno delavci z mirovanjem pravic, kadri v pripravi (študenti, delavci na poklicni rehabilitaciji)... ter ustvarjalni kadri predvsem tehnične in ekonomske usmeritve iz regije.

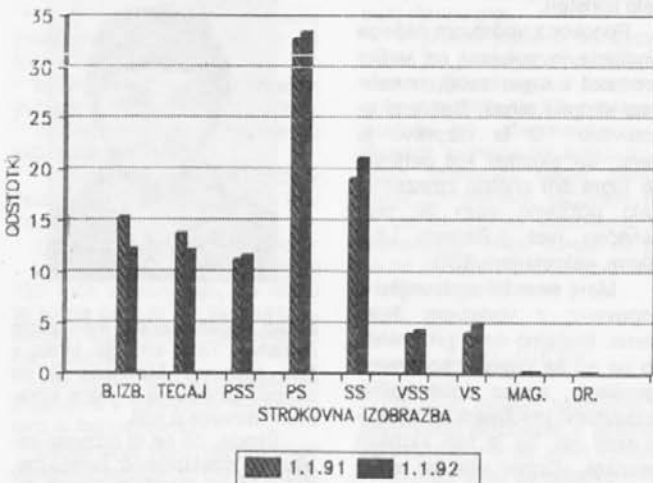
Čakanje na delo doma

Zaradi pomanjkanja dela so bili tudi v letu 1991 delavci na t.i. "prilicnem dopustu".

Osnovni kriterij izbire čakajočih je bil pomanjkanje dela oz. pogošljivost na delovnem mestu. Po zahtevah sindikata smo zaščitili samohranilce ter zakonce (istočasno na čakanju do nadaljnjega). Delavcem je pripadalo za čas čakanja na delo doma 75 % plače zadnjega meseca dela za poln delovni čas.

V mesecu decembru je prejelo sklep o čakanju na delo doma 997 delavcev; preračunano na učinkovite ure je pomenilo to odsotnost 332 delavcev cel mesec. Pri razreševanju presežkov delavcev je

IZOBRAZBENA STRUKTURA ZAPOSLENIH

treba v letu 1991 posebej izpostaviti zelo aktivno vključitev Ministrstva za delo Republike Slovenije. To se je odražalo v finančni pomoči predvsem pri dokupu let za upokojitvev in sofinanciranju odpravnin

ZNAČILNOSTI LANSKEGA LETA SE PONAVLJAJO

V januarju smo dosegli 53,8 odst. načrtovane skupne proizvodnje. Za 4817,3 tone prodanih izdelkov smo iztržili 428 milijonov tolarjev, kar je v povprečju 88,84 SLT/kg. Od tega smo na domačem trgu prodali 2590,8 tone v vrednosti 229 milijonov tolarjev, v nekdanje republike SFRJ smo prodali 198,4 tone v vrednosti 13,8 milijona tolarjev, izvozili pa smo 2028,2 tone v vrednosti 185,9 milijona tolarjev oz. 3,1 milijona dolarjev.

PROBLEMATIKA PROZVDNJE

V Jeklarni so v mesecu januarju izdelali 6935,51 tone elektro jekla in 85 ton EPŽ jekla. V jeklarni 1 zaradi pomanjkanja ferolegur pet delovnih dni niso obratovali, prav tako pet dni niso obratovali v jeklarni 2, in sicer zaradi izklopa električne energije. V januarju so na zalogo naredili 133,08 tone, odpremili pa 102 toni, tako da znaša sedaj zaloga 485,5 tone.

V januarju so iz Valjame odpremili 3380 ton izdelkov. Stanje naročil se nekoliko izboljšuje, vendar pa zaradi motene dobave vložka in pomanjkanja električne energije težko dosegajo dobavne roke.

V Kovačnici so v mesecu januarju proizvedli 658,4 tone izdelkov in tako dosegli 68,8 odstotka načrtovane proizvodnje. Fakturirana realizacija je znašala 46,139 milijona tolarjev oz. 82,2 odstotka načrtovane. Interno so iz Kovačnice odpremili 428 ton, eksterno pa 495,84 tone izdelkov. V mesecu januarju so bile kapacitete na kovanju zasedene le 33 odstotno, na toplotni obdelavi pa 40 odstotno, zaradi tega je bila manjša tudi prisotnost delavcev. Še vedno primanjkuje naročil. Odprtih naročil je le še za 609 ton - od tega 293 ton eksternih. Zamude pri šaržah za avtomatsko kovačnico so bile nadpovprečne. Korenike so še vedno problem, površina ingotov (predvsem GFM) je zelo slaba in je zato potrebno brušenje. Tudi javljanje H2 še ni redno ali pa ga sploh ni; v januarju so morali zaradi tega 12 šarž kontrolirano ohlajati.

V Jeklovleku so v mesecu januarju presegle načrtovano proizvodnjo vlečene žice ter vlečenega in brušenega paličastega jekla. Načrtovano proizvodnjo luščenega paličastega jekla so presegle za 95 odstotkov na račun uslug luščenja za Valjamo. Dobava vložnega materiala je bila zadovoljiva, vendar pa se že pojavljajo določeni problemi pri dobavi paličastega vlečenega

jekla, HCL-a za luženje in amonijaka.

V Strojih in delih tudi v mesecu januarju niso dosegli načrtovane proizvodnje, in sicer zaradi nepravčasne dobave vložka (48,8 tone) in nerealizirane načrtovane proizvodnje strojev (dvigala) v oddelku strojogradnje. Zaradi nekapituliranih pozicij je manjši tudi izvoz valjev.

V Vzmetarni so v mesecu januarju proizvedli vse, kar je bilo naročeno, vendar pa je naročil še vedno premalo. Potrebna je večja angažiranost prodaje v inozemstvu. Nujno bi bilo posodobiti proizvodnjo listnatih in paraboličnih vzmeti.

V Industrijskih nožih so imeli zaradi okvare strojev 124 ur zastojev na brušenju ploščine in 38 ur na brušenju rezine. Na grobi mehanski obdelavi pa so imeli 52 ur zastojev. Za program brzoreznega orodja in nožev za pločevino še vedno močno primanjkuje naročil.

PROBLEMATIKA PRODAJE

V mesecu januarju Jeklovlar- na ni dosegla načrtovane proizvodnje, ki je za 10 odstotkov višja kot lani. Na domačem trgu so izstavili za 38,5 milijona tolarjev faktur, kar predstavlja 79 odstotkov mesečnega plana. Na tuji trg so prodali za 20,8 milijona tolarjev izdelkov oz. 67 odstotkov načrtovane mesečne proizvodnje. Naročil imajo še za približno dva meseca.

V Valjarni so v mesecu januarju prodali 1683 ton izdelkov, kar je 2 odstotka nad načrtom, in tako dosegli fakturirano realizacijo v vrednosti 74,7 milijona tolarjev. Ugoden finančni rezultat je posledica

kvalitetnega asortimenta srednje paličastih proizvodov.

Kovačnica je prodala 547 ton kovanega jekla, kar je 22 odstotkov pod načrtom. V Kovačnici še vedno primanjkuje naročil, predvsem zaradi izpada trga v bivših republikah SFRJ.

Jeklovlek je prodal 272 ton jekla, kar je 49 odstotkov nad načrtom. Ugodna prodaja je bila dosežena zaradi dobrega asortimenta vlečenih in luščenih jekel.

Orodjarna je v mesecu januarju presegle načrtovano mesečno proizvodnjo za 14 odstotkov in s tem dosegla 75 odstotkov vrednostne realizacije. Razlika med količinsko in vrednostno realizacijo je nastala, ker niso uspeli dokončati orodij, ki so jih imeli v načrtu za mesec januar. Načrt so presegle pri izdelavi orodnih plošč, lamel in manj zahtevnih strojnih delov. Ponovno pa je, zaradi problemov v zvezi s plačili, v špediciji ostalo nekaj proizvodov za srbsko tržišče. Načrtujejo, da bodo uspeli plačila iz Srbije kompenzirati preko Kovinotehne Celje.

Stroji so v mesecu januarju dosegli le 42,3 odstotka načrtovane proizvodnje in s tem 56,5 odstotka vrednostne realizacije. V špediciji je zaradi počasnega reševanja plačil s hrvaškimi podjetji ostalo precej obdelanih odkovkov in ulitkov. Nekaj možnosti plačil so našli s kompenzacijo preko slovenskih trgovskih podjetij, kar se bo poznalo pri realizaciji za mesec februar.

Pnevmatični stroji so načrtovano proizvodnjo za domači trg dosegli le 23-odstotno, medtem ko je bila vrednostna realizacija v primerjavi z načrtovano presežena za 8 odstotkov. Tako nizka količinska

realizacija je posledica drastičnega zmanjšanja investicij v gradbeništvu in infrastrukturnih dejavnostih, kakor tudi pretrganih transportnih poti z jugom in plačilnega prometa med nekdanjimi republikami Jugoslavije.

V Vzmetarni so dosegli 76 odstotkov načrtovane proizvodnje in 67 odstotkov vrednostne realizacije. Vzroki zmanjšane realizacije so: zmanjšanje naročil naših kupcev zaradi težke gospodarske situacije in občasno zaustavljanje dobav zaradi neporavnanih terjatev kupcev. Trudijo se, da bi izpad nadomestili z vključevanjem v skupni izvoz TAM - IVECO in CRVENO ZASTAVO - IVECO.

ODSOTNOSTI

V mesecu januarju je bil delovni čas izkoriščen 66,46 odstotno. Odsotnosti so znašale 33,54 odstotka in so bile razporejene tako:

letni dopust	8,58%
izredn. plač. dopust	0,36%
bolezni	6,82%
druge plač. odsotnosti	17,74%
neplač. odsotnosti	0,04%
SKUPAJ	33,54%

Op. Med drugimi plačanimi odsotnostmi je največ čakanja na delo doma. Ure v podaljšanem delovnem času so znašale 0,85 odstotka in so bile glede na mesec december 1991 nižje za 0,09 odstotka. Največ nadur so imeli v Orodjarni, in sicer 4,81 odstotka, in v TSD 3,79 odstotka ter Jeklovleku 2,69 odstotka in Strojogradnji 2,30 odstotka. Sledijo: Energija - 1,54 odstotka, Pnevmatični stroji - 1,53 odstotka, Vzmetarna - 1,20 odstotka. Ostali obrati imajo odstotek ur v podaljšanem delovnem času pod ena

Jasna Planinšek

ODSTOTKI DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE

	SKUPNA PROIZVODNJA		ODPREMA		FAKTURIRANA REALIZACIJA		IZVOZ		IZVOZ		DOMAČI TRG	
	TON	TON	TON	TON	SLT	SLT	\$	\$	SLT	SLT	TON	TON
	januar	zbir	januar	zbir	januar	zbir	januar	zbir	januar	zbir	januar	zbir
JEKLARNA	55,3	55,8										
JEKLOLIVARNA	50,5	50,5	66,8	66,8	72,0	72,0	63,6	63,6	63,9	63,9	89,2	89,2
VALJARNA	54,8	54,8	55,5	55,5	59,4	59,4	44,7	44,7	44,8	44,8	87,7	87,7
KOVAČNICA	39,3	39,3	37,5	37,5	45,6	45,6	31,1	31,1	31,3	31,3	104,1	104,1
JEKLOVLEK	85,4	85,4	77,2	77,2	71,8	71,8	70,5	70,5	68,2	68,2	104,1	104,1
SK. METALURGIJA	56,8	56,8	48,5	48,5	55,7	55,7	49,4	49,4	49,2	49,2	93,3	93,3
TSD	87,6	87,6	67,9	67,9	75,9	75,9	94,9	94,9	96,1	96,1	14,1	14,1
ORODJARNA	90,3	90,3	108,0	108,0	52,6	52,6	35,1	35,1	34,5	34,5	82,0	82,0
STROJI IN DELI	42,3	42,3	19,8	19,8	29,3	29,3	25,6	25,6	24,3	24,3	107,2	107,2
PNEVMATSKI STROJI	24,2	24,2	13,5	13,5	38,8	38,8	45,9	45,9	54,7	54,7	75,2	75,2
VZMETARNA	58,6	58,6	56,8	56,8	53,8	53,8	196,8	196,8	193,7	193,7	31,2	31,2
SK. PREDELAVA	68,1	68,1	60,9	60,9	64,2	64,2	93,0	93,0	94,2	94,2	45,7	45,7
SKUPAJ 2R	53,8	53,8	48,8	48,8	57,9	57,9	53,0	53,0	52,8	52,8	90,6	90,6

POTREBNI SMO VELIKEGA OBRATA

"Sodobna družba je potrebna velikega obrata, pravega prebujenja v mišljenju, čustvovanju in ravnanju." Teh misli našega velikega misleca dr. A. Trstenjaka sem se spomnil, ko sem premišljeval o motu za članek v Fužinarju.

Misel, izrečena za družbo, prav gotovo velja tudi za podjetje, kot je Železarna Ravne, ki po svojih smotrih, ciljnih in številu zaposlenih predstavlja segment te družbe.

O potrebnosti velikega obrata in spreobrnjenja našega mišljenja v vsakdanjem ravnanju sem doslej v tem glasilu napisal tri članke. Njihov moto je bil: marketinška poslovna filozofija. Z njimi sem želel zbuditi prebujenje iz do pred kratkim še edino veljavnih vrednot, ki so dolga leta edina nekaj štela: povečevanje obratov, tone in tone, številčnost kolektiva, biti večji med največjimi itd. Vse se je izkazalo kot zabloda, ki z razvitimi gospodarstvi nima nič skupnega.

Postopno spoznavamo, da ima gospodarstvo svoje zakonitosti, ki jih ni mogoče zanikati ali zaobiti in se jim tudi podjetje mora podrediti. Spoznavamo tudi, da hitri prehodi čez noč niso možni.

Da so bile spremembe nujno potrebne in še vedno so, je nesporno. Sporen je le način, kako se to izvrši: ali čez noč ali po neki naravni poti s sprotnim miselnim prilagajanjem novemu. Vsaka reč rabi določen čas. Največ časa pa potrebuje sprememba nove miselnosti.

Žal je še velika večina samoupravno naravnana in prepričana, da nam je delo avtomatično zagotovljeno, da moramo odločiti o vseh zadevah vodenja in upravljanja, o delu in nagrajevanju. Dolgo je trajalo obdobje zaslepljenosti, da bomo s takim načinom ustvarili družbo, ki ji bo zavidal tako Vzhod, še posebno pa Zahod. A glej ga šmenta, ustvarili smo kaos, revščino, ki pri nekaterih že meji na bedo, tako v materialnem, še bolj pa v duhovnem delu našega življenja. In v tej bedi, ko je vse skaljeno, ko ni dovolj razsodnosti in modrosti za predvidevanje posledic, ko je zamrl občutek odgovornosti, so prišli in še prihajajo na površje ljudje dvomljive strokovnosti z nabrano prakso kolektivističnega načina razmišljanja in na privilegijih, pridobljenih z udinganjem, z enoumju enakimi cilji: doseči želeno pozicijo, ne da bi se vprašali: kaj je z mojo strokovnostjo, kaj je z mojo vestjo, moralno, etiko, kaj lahko s

svojim znanjem naredim, da bomo postopoma le izšli iz tako nezavidljivega stanja.

Situacija se namreč ne izboljšuje: med ljudmi vlada razočaranje, negotovost na delo čakajočih, padec proizvodnje, slabšanje kvalitete, zamujanje dobavnih rokov, reklamacije, večanje stroškov, prekrivanje odgovornosti, dajanje drug drugega v nič, delovanje zaprtih lož. Zanimarja se komplementarnost, sinergičnost proizvodnih programov. Med obrati, bodočimi podjetji, se gradijo plotovi, namesto da bi se povezovali in iz tega naslova iztržili več ali vsaj toliko kot naša konkurenca.

Celostna podoba podjetja - na Zahodu imenovana identiteta - nam je španska vas. Malo nam je mar osebnega dostojanstva, zasebnosti, časti in dobrega imena. Zanimarjamo zvestobo resnici. Drugače mislečemu ne priznavamo njegovih vrtil, vrednot in dostojanstva. Vsi načini, da koga očrnilimo, so primerni. Vsaki, še tako preprosti in odkritosrčni izjavi se pripíše izkrivljena misel, opravljeno delo pa oceni za slabo ali zanič.

To je naš vsakdan, ki naj bi nas pripeljal iz krize, med razvita gospodarstva v Evropi, v

svet konkurence, v svet rešitve, ne da bi predtem plačali vstopnico. - Velika velika zmota!

Pravijo, da dna krize še nismo dosegli. Brez tega vzpon ni možen. Mogoč bo šele, ko bomo resnično naredili preobrat od kolektivistično planskega k tržnemu načinu obnašanja, ko bomo tako vsi mislili in vsak na svojem področju dela tržno filozofijo tudi udejanjali.

Kaj je v nas, da danih potencialov, od doktorjev, magistror, pravnikov, analitikov, vseh vrst tehnikov, za delo pripravljenih in izkušenih delavcev ne usmerimo v želeno smer? Zakaj nočemo slediti prizadevanjem vodstva firme, ki ima dobre in zdrave zamisli za izhod iz krize?

Kdaj se bomo zresnili in dane tržne možnosti ter pripravljene poslovne partnerje za vzpostavitev dolgoročnih partnerskih odnosov z notranjimi danostmi firme začeli polno izkoriščati?

Večkrat se sliši, da je vzrok za kritično stanje delovanje zunanjih dejavnikov, s čimer hočemo reči, da je za to kriva država, najsibo propadla Jugoslavija ali Slovenija. Samo kazanje s prstom na državo in operiranje z izrazi iz tržne ekonomije, ne da bi se zavedali definicij uporabljenih besed, kaže na to, da poslovanja enostavno pač ne razumemo. Potrjuje pa tudi v uvodu zapisano misel: potrebni smo velikega obrata, pravega spreobrnjenja v mišljenju in ravnanju.

Ferdo Gnamuš

Kaj smemo vedeti o srebru

Čeprav ena najstarejših kovin v človeški službi, ga v prejšnjih časih niso kaj pridali cenili. Obstojnost zunanosti proti letom so takrat neprimerno bolj cenili kot trdnost. O takem odnosu do časovnih spremenljivk pričuje podcenjevanje menarskih lastnosti srebra. Po trdnosti je namreč lahko celo za polovico boljše od zlata. Kemijsko je res veliko manj obstojno. Dobro obstaja le v organskih kislinah in v staljenih lugh ali njihovih raztopinah, medtem ko je zlato obstojno v teh snoveh, pa še v solitni ter žvepleni kislini.

Tali se tudi že pri 960°C in specifično težo ima 10,5 g na kubični centimeter. Toplotno se razteguje dvakrat bolj kot platina in malo bolj od zlata.

Stoji v prvi stranski skupini elementov med bakrom in zlatom.

Najdemo ga skupaj s svincom, cinkom in bakrom v sulfidnih rudah. Največ te kovine je v Severni in Južni Ameriki ter Mehiki. Nam je zelo blizu v mežiškem rudniku, dobivajo ga tudi v Trepči. V Evropi smo po

pridobljenem srebru na prvem mestu.

Načini pridobivanja iz rude so tako preprosti, kot je izpiranje, ali tako metalurški, kot je izcejanje iz svinca po Parkesu. Ena najstarejših metod je amalgamiranje z živim srebrom. Amalgam, ki vsebuje srebro (ali zlato), zelo lahko ločimo od jalovine, prav tako srebro od živega srebra kar z izhlapevanjem. Seveda je pa tako delo lahko hudo strupeno in so k njemu silili večinoma zaslužnjene Indijance ali druge ujetnike.

Sodobnejše je cianidno luženje, ki predela sulfid v cianid, iz katerega izženemo srebro s cenejšim cinkovim prahom.

Za litje ni primerno, ker prerado vsrkava med ogrevanjem veliko zraka in drugih plinov, ki se med strjevanjem izločajo in kvarijo gostoto.

Na srečo pa se pusti zelo lepo kovati, saj moremo brez pretirganja iz enega grama kovine izvleči 2 km dolgo filigransko nitko, pravo pajkovo mojstrino.

Natezno trdnost v litem stanju ali hladno utrjenem ali v žarjenem ima 100 oz. 370 oz. 150 MPa, kar je le malo manj, kot kaže platina. Raztezki so tudi možni pri obeh do 42 %. Po drugi strani pa se lita platina blagovoli zelo malo stanjšati (do 3,5 %), medtem ko se srebro za 70 %. V žarjenem stanju moremo vsako od teh žlahtnih kovin nategniti za 90 %, preden se pretrgata.

Platina se hladno utrdi do 95 HB, srebro do 75 HB, zlato do 55 HB.

Mehansko je torej srebro enakovredno ali boljše od platine, razen v trdoti.

Drugače je seveda s kemijsko obstojnostjo, ki je srebro nima prav nič nasproti napadom sulfidov in kloridnih ionov. Žveplovodik ga potemni že na zraku, ker tvori srebrov sulfid. Elementarni halogeni ga zelo hitro aretirajo in ževejo.

V železu se ne topi, temveč ga moremo z njim le mešati. Zmes z železom se obnašajo silno nedosledno, kadar zahtevamo od njih korozijsko obstojnost npr. odpornost proti razpadanju zrn ali npr. proti luknjicasti koroziji v kloridnih raztopinah. Tako samovoljnost so opazovali na nerjavem jeklu z 18 % Cr, 8 % Ni in 1 % Ag. Negotovosti glede izboljšanja ni zmanjšalo prizadevanje za čim bolj drobno razpršitev srebra v jeklu, ki ga sprejme manj od 0,3 %.

Včasih se je korozijska obstojnost s pomočjo srebra izboljšala, drugič pa sploh ne. Vendar ni v železu ali jeklu srebro zmerom tako umetniško spremljivo. Če želimo npr. povečati magnetni polčevini magnetnost, koercitivno silo, nam srebro prav zanesljivo pomaga.

Zelo stara je zlitina z 10 % bakra za posode, kovance, zdaj pa električne kontakte. Baker za dvakrat zviša trdnost. Zlitine z 28 % Cu so odlični loti.

Posebnost so zlitine z 0,25 % Mg in 0,2 % Ni, ki se utrdijo z notranjo oksidacijo magnezija. Dosežejo lepih 490 MPa natezne trdnosti.

Železo lahko posebrimo, platiramo. S tem si omogočimo cenejšo izdelavo trdnostnih kemijskih, živilskopredelovalnih in drugih podobnih posod, kotlov.

Veliko ga gre za okraske, elektrotehniko, katalizatorje in podobno.

Med okras štejejo včasih tudi zrcala in denar. Posrebenje si privoščimo bodisi elektrolitsko s srebrom nitratom bodisi z amalgamiranjem. Nanašamo navadno na bakrove ali medeninaste izdelke.

Elektrotehnično udejstvovanje srebra zabeležimo v baterijah srebro - cink ali v posebnih tuljavah s srebarno žico ali v diodah.

Žlahtnost ga naravno vleče tudi v zdravilstvo in higieno.

Mag. Franc Uranc

JAVNO VPRAŠANJE: SANACIJA SLOVENSkih ŽELEZARN - DA ALI NE

Ne bi verjeli, toda o sanaciji slovenskih železarn, ki jo posebno na Ravnah tako težko pričakujemo, vlada menda ne more odločiti sama, zato bo ta tema verjetno šla pred parlament. Kako bo tam, se ne ve. Javnost nasploh črni metalurgiji ni naklonjena, po krivem pač še zmeraj velja stereotip, da so železarne energetske požeruhi, velike onesnaževalke okolja in znane še kot izgubarke. Zdaj, ko se naj bi torej javno odločilo o naši usodi, objavljamo povzetek obširnega besedila znanega slovenskega metalurga prof. dr. Franca Vodopivca, ki mu ga DELO iz nam neznanih razlogov ni hotelo objaviti.

Uredništvo

Slovenija je tradicionalna dežela kovinarstva, kot npr. Avstrija, Švica, Češka, Švedska ali Nemčija, in proizvodnja jekla ima pri nas bogato tradicijo. Pred nekaj leti smo proizvedli blizu 900.000 ton jekla letno, sanacijski načrt pa predvideva 450.000 ton proizvodnje.

Slovenske železarne spadajo po posamični in skupni proizvodnji med t.i. mini ali regionalne železarne, kakršnih je v Evropi nekaj deset s proizvodnjo 25.000 do nekaj 100.000 ton letno.

Gospodarski položaj naših železarn je danes slab.

Vzrok je splet različnih zunanjih okoliščin in vodenja, ki se ni pravočasno pripravilo na prihajajočo krizo. Gospodarsko stanje je slabo tudi zaradi sistemske ureditve, npr. nekontrolirani brezcarinski uvoz jekla zaradi izvoza, ki ga ne poznajo nikjer na svetu, nekajkrat večje carine kot pri konkurenci v razvitih državah tudi za reprodutivne materiale, ki se pri nas ne proizvajajo, npr. ognjevdružni materiali in elektrode ter cena električne energije, ki so jo železarne plačevale tudi v časih gospodarske trdnosti vsaj dvakrat dražje kot konkurenca v Zahodni Evropi.

Produktivnost v železarnah je bila manjša kot v razvitih državah. Bila je zelo majhna, če se je računala z upoštevanjem nabuhle infrastrukture, ki jo je predpisoval gospodarsko politični sistem, vendar pa sprejemljiva, če se je upoštevalo le zaposlene v neposredni proizvodnji.

Sanacijski program je naravnani na blagovno proizvodnjo okoli 450.000 ton na osnovi prodaje v letih 1990 in 1991 in na podlagi naročil v začetku leta 1992. Železarne se bodo s sanacijo specializirale, in sicer Železarna Jesenice na ploščate proizvode, npr. debelo pločevino in trakove iz različnih vrst jekla višjega kakovostnega razreda, npr. jekla za elektro pločevine in nerjavna jekla, Železarna Štore na profilno jeklo srednjega in visokega kako-

voznega razreda, ki ga veliko uporablja industrija transportnih naprav, Železarna Ravne pa se usmerja v vakuumsko izdelana konstrukcijska jekla in v visoko legirane materiale (nerjavna, ognjevdružna in orodna jekla ter posebne zlitine) in v srednje in težke kovane proizvode.

V vseh treh železarnah imajo poleg proizvodnje in predelave jekla še drugo proizvodnjo, na Ravnah npr. proizvodnjo valjev, industrijskih nožev, pnevmatike in stiskalnic ter livarne.

Program zmanjševanja presežka delavcev

poteka že drugo leto. Število zaposlenih se je zmanjšalo od okoli 15.670 v decembru 1989 na 11.375 v začetku l. 1992 in bo padlo na 9.721 v drugi polovici leta 1992. Konec leta 1993 bo zaposleno v primarni verigi proizvodnje in predelave jekla okoli 3500 delavcev, ki bodo dosegali po vrednosti 67 odst. - produktivnost primerjalnih železarn v Avstriji. Proces racionalizacije in rasti produktivnosti se bo nato nadaljeval skladno z modernizacijo in specializacijo proizvodnje in konec leta 1995 ali 1996 se bodo številke o fizični in vrednostni produktivnosti približale nivoju razvitih držav.

O energetske požrešnosti.

Po podatkih za leto 1991 so slovenske železarne v dneh normalne aktivnosti prevzemale iz omrežja okoli 5 odst. moči (105 MW) in porabile okoli 6 odst. energije slovenskega elektrogospodarskega sistema. Približno taka poraba se načrtuje tudi po sanaciji. Glavni porabniki energije so elektro obločne talilne peči, ki so zelo fleksibilne proizvodne naprave in se lahko prilagajajo razpoložljivi moči v omrežju. Zato lahko delajo tedaj, ko je v omrežju energije dovolj in ko ni drugih porabnikov, npr. ponoči, ob prazničnih dnevih in v času visokih voda. Zato je popolnoma brez osnove trditev, da se bo zrak v Sloveniji pomembno izboljšal, če se bo ustavila proizvodnja jekla

Ekološko so železarne neupravičeno na slabem glasu.

Skozi energijo so indirektno malo odgovorne za kakovost zraka. Vse železarne so danes praktično ekološko sanirane. Treba je urediti še manjše stvari, npr. odlagališča odpadkov, popolnoma zapreti vse krožne tokove nečistih industrijskih voda ipd. Po analizah je npr. Meža čistejša za odlagališčem žlindre Železarna Ravne kot pred njim. To pomeni, da izcedne vode iz odlagališč jeklarskih žlinder niso ekološko sporne. Železarne so obvladale emisije prahov, emisija žveplovih oksidov je zanemarljiva, ker se peči ogrevajo z elektriko ali plinom. Obvladale so tudi čiščenje tehnoloških voda, ki se lahko uporabljajo čedalje bolj v zaprtem krogu.

Novo vodstvo Slovenskih železarn, ki ga vodi povratnik iz ZDA mag. Aplenc, uveljavlja nova načela poslovanja: ambiciozno, vendar realno planiranje, finančna disciplina, osebna odgovornost, fleksibilna proizvodnja in povečanje raziskovalno - razvojnega dela s tremi cilji: stalno zmanjševanje materialnih stroškov proizvodnje, rast vrednosti na enoto proizvoda in iskanje tržnih niš s fleksibilnim odgovorom na možnosti, ki se na trgu odpirajo tudi z dobavami majhnim kupcem. Cilj je, da se po sanaciji doseže polovico prihodka v Sloveniji, druga polovica pa v izvozu. To razmerje je zelo visoko, večje je samo v Belgiji in Luksemburgu, ni pa neuresničljivo, saj izvoz dosega 35 odst. proizvodnje že drugo leto.

Tehnološko stanje železarn je v glavnem zadovoljivo. V delu taljenja skoraj ne zaostajajo za poprečjem v Zahodni Evropi in so daleč nad Vzhodno Evropo. Bo pa treba čimprej investirati v ponovno peč na Jesenicah in v konti liv na Ravnah. V celoti velja, da so stroški za modernizacijo in doinvestiranje opreme v dosegu amortizacije in sprejemljive zadolžitve, če bi se sanacija uresničila po projektu, ki je predložen.

Življenjsko so vezane na obstoj in delo železarn socialne razmere v nekaterih regijah. Z zaustavitvijo železarn bi se te regije ali posamezne občine v njih takoj uvrstile na rep razvitosti v Sloveniji.

Število zaposlenih se je v dveh letih zmanjšalo za 5.940 ali za 38 odst.

Sanacija pomeni ohranitev okoli 9.500 delovnih mest. Če se to upošteva, so stroški sanacije, čeprav so veliki, sprejemljivi. Ne smemo namreč pozabiti, da z ustavitvijo železarn padejo na banke in v končni meri na vlado, ki je danes lastnica železarn, vse inozemske obveznosti (okoli 140 milijonov DEM) in propadejo domače obveznosti. Povrh pa se narodno premoženje zmanjša za okoli 600 milijonov DEM, kolikor je zdaj približno realna vrednost železarn brez okoli 7.000 stanovanj, brez katerih bi danes ne bilo dveh mest - Jesenic in Raven.

Sanacija železarn torej ni nič drugega kot že pred časom na tihem opravljene sanacije Goreinja zaradi projekta Koerting, Iskre zaradi Mikroelektronike in Iskre-Delte in IMV Novo mesto. Pri tem pa je treba upoštevati, da so ta podjetja v poprečju carinsko mnogo bolj zaščitena kot slovenske železarne.

Po vsem povedanem sem prepričan, da je sanacija železarn narodnogospodarsko in podjetniško upravičen projekt, ki ga je treba uresničiti. S saniranimi železarnami bomo imeli kakovostnega začetnika industrijske verige strojogradnje, elektrokovinske, predelovalne in procesne industrije, katere obseg v Sloveniji mora zrasti, če želimo, da se bo naša država po družbenem proizvodu približala bogatim evropskim državam.

Stanje železarn se zaradi omejitve porabe energije slabša prav zdaj, ko so naročila. Vrednost izgubljene proizvodnje znaša 1,5 milijona USD na dan. To se v državah s tržnim gospodarstvom ne dogaja.

Prof. dr. Franc Vodopivec

KULTURA

KAJ JE MIZA DALA DOBREGA

V Koroški osrednji knjižnici je bila 14. februarja okrogla miza o kulturi v ravenski občini

Nanjo je povabil občinski sekretariat za družbene dejavnosti in občo upravo, sekretar Marjan Berložnik, na pobudo kulturnega zagnanca Jožka Kerta, z namenom, da se najdejo načini, kako kulturo v časih z manj denarja ohraniti na zdajšnji kakovostni in količinski ravni ali jo celo izboljšati. Jožko Kert je predlagal, da bi to storili z drugačno organizacijo. Po vzoru kulturnega centra Ivan Napotnik v Velenju bi lahko ustanovili podoben center ali zavod tudi v občini Ravne. Združeval naj bi osrednje kulturne ustanove (knjižnico, muzej, likovni salon, ZKO) in Studio 90. Na novo naj bi v sklopu zaživel še prireditvena posredovalnica, informacijska služba, vzgojno-izobraževalna enota. Pomembna bi bila marketinška plat, z združitvijo bi lahko delo zracionalizirali, vodja centra bi lahko postal nekdo, ki se že

zda s kulturo poklicno ukvarja.

Nekateri so se s Kertom strinjali. Tako je Ivanka Komprij s Prevalj povedala, da si "amaterske skupine na terenu želijo več povezave". Ker pa je zdaj menda čas, ko so močnejše tendence po združevanju centrov, po samostojnem delovanju kulturnih enot, kjer lahko pride do izraza tržnost, in ker zakon o zavodih trenutno ne dovoljuje ustanavljanja centrov oz. zavodov, je Kertova ideja ostala nedorečena.

- Franc Fale je predlagal, da bi prek poslancev v republiški skupščini poskušali dobiti več denarja, "kajti pipe donatorjev so se zaprle, novih pa še ni".

- Mitja Šipek je z besedami "denar ne dela kulture, kultura pa denarja ne" opozoril na "notranje rezerve", ki jih je tudi v kulturi še veliko v ljudeh samih.

- Igor Prodrik, član odbora za kulturo pri IS ravenske sku-

pščine, je menil, da bi morali biti pri kulturi v občini bistveni cilji. Če bodo ti podprti, se bo poiskal denar, to pa bo razmahnilo kulturno dejavnost.

- Matej Strahovnik, umetniški direktor Studia 90, je glede na izkušnje pri Studiu poudaril, da bi se dalo kulturno življenje izboljšati z obveščanjem, z vzgojo lastnih kadrov in z iskanjem sredstev prek sponzorstva.

- Mag. Bojan Borštnar je videl rešitev v tem, da bi po obveznostih preostali denar v kulturi

razdelili na osnovi razpisa.

Na srečo po posvetu s toliko in takšnimi predlogi ni treba zapisati tisto, kar največkrat rečemo, če ni nič drugega, namreč: dobro je že to, da je tisto, kar je bilo, sploh bilo.

Ne. Če ne danes, se bo mogoče jutri - po premisleku in ohladitvi dokaj razgretih glav - kaj izcimilo iz katerega od predlogov, danih prav na tej okrogli mizi.

Helena Merkač

DEJAVNOSTI V FEBRUARJU

PRIREDITVE OB KULTURNEM PRAZNIKU

Februarja je bila v krajih občine Ravne vrsta prireditev ob slovenskem kulturnem, zdaj tudi državnem prazniku. Večinoma so bile to klasične proslave z nastopi domačih ljubiteljskih skupin, le v Kotljah so kulturni praznik proslavili na drugačen, izviran način.

V Kulturnem domu v Črni so 7. februarja nastopili učenci glasbene šole, recitatorji iz osnovne šole ter pevci noneta Vaški fantje; na Prevaljah je igral Pihalni orkester Svobode Prevalje, recitirali pa so člani Koroškega mladinskega gledališča Studio 90 (prireditve je bila pred Družbenim domom); v Titovem domu na Ravnah je pel mešani pevski zbor Strojnska Reka, govoril pa Mitja Šipek; v Delavskem domu v Žerjavu je igral Pihalni orkester Rudnika Mežica, pel MoPZ Gozdar in plesala folklorna skupina KUD Gozdar iz Črne, recitirali so člani KUD Žerjav. 8. februarja so na Lešah pripravili proslavo člani domačega kulturnega društva; v Narodnem domu v Mežici so peli Mežiški knapi, igral pa je Pihalni orkester Rudnika Mežica; pri Riflu v Šentanelu so

pel Šentanelski pavri, plesali člani domače folklorne skupine ter recitirali osnovnošolci in mladinci.

V Kotljah so pripravili zanimivo kulturno praznovanje. Začelo se je z likovno delavnico, ki jo je vodil Jure Bricman, zatem so prihajali na oder recitirat in pet otroci iz vrtca in osnovne šole, nastopil je tudi otroški zbor šole Koroški jeklarji. Pevski program z recitacijami je pripravil tudi hotuljski zbor Rožmarin. Sledil je ogled obnovljene knjižnice, ki je dobila nove prostore v stavbi Kulturnega doma, in ko so organizatorji iz dvorane odstranili sledi likovne delavnice, se je začel pogovor o kulturi. Ob mladincih in drugih ljubiteljih kulture iz Kotelj sta na njem sodelovala mag. Marija Kolar in ravnatelj Koroške osrednje knjižnice prof. Janez Mrdavič. Nanzali so vrsto tehtnih misli o položaju, usodi ter možnostih kulturnega življenja v Kotljah in v naši širši okolici. Razveseljivo je, da kulturno dejavnost v Kotljah želijo oživiti mladi in da so se v svojem hotenju ujeli z novim vodstvom krajevne skupnosti. Čeprav mogoče "starih" in "novih" Hotuljcev sedanji generaciji še ne bo uspelo povezati, je pogovor izzvenel v

upanju, da bodo v prihodnje drugi ob drugih živeli kot enakovredni krajani, zavedajoč se različnosti, ki pa jo bodo sposobni spoštovati in sprejemati. To bo omogočilo Kotljam živahnejše kulturno življenje, kot jih je spremljalo v zadnjih letih.

RAZSTAVA KOROŠKE LITERATURE

V Koroški osrednji knjižnici Dr. Franc Sušnik na Ravnah je bila od 8. do 18. februarja na ogled razstava knjig slovenskih ustvarjalcev iz Koroške v Avstriji. Z njo je knjižnica počastila slovenski kulturni praznik in Prežiha. Razstavo so pripravili v domoznanskem oddelku knjižnice in so z njo želeli opozoriti na zadnja leta zelo bogato literarno bero koroških Slovencev, za katero upamo, da ni labodji spev tega dela slovenskega naroda, ki je pod težko roko germanizacije utrpel že velike izgube. Razstava je bila pripravljena skrbno in pregledno; ob avtorjih so bile navedene vse knjižne izdaje in razstavljena večina knjig. Ogle dati si je bilo mogoče tudi revije in druge slovenske publikacije, ki izhajajo na avstrijskem Koroškem.

RAZSTAVA FRANCETA SMOLETA

Od 14. do 22. februarja je bila v Likovnem salonu na Ravnah odprta razstava slik likovnega samorastnika Franceta Smoleta iz Ljubljane. Z njegovimi krajinskimi podobami je ta ustanova prekinila serijo razstav akademskih ustvarjalcev, ki smo si jih imeli priložnost ogledati v zadnjih mesecih, in se znova poklonila okusu ljubiteljske ustvarjalnosti.

VRES JE PEL TRIKAT

V mesecu februarju je bil moški pevski zbor Vres nadvse aktiven, čeprav ga domače občinstvo ni slišalo. 7. februarja je nastopil na praznovanju 40-letnice zboru Ruda Sever v Gorišnici, 11. februarja je pel na otvoritvi likovne razstave v bolnici Slovenj Gradec, 15. februarja pa se je udeležil srečanja pobratenih pevskih zborov Od Korotana do Jadrana na Opčinah pri Trstu.

M.P.

NOVE KNJIGE V KOROŠKI OSREDNJI KNJIŽNICI

Aubier, C.: Enciklopedija astrologije. - Ljubljana, 1991
 Aurobindo, Š.: Slapovi luči : misli, utrinki in reki. - Celje, 1991. - (Zbirka Duh veje, kjer hoče ; 3)
 Batušić, N.: Uvod u teatrologiju. - Zagreb, 1991
 Das III. Reich 1939-1945 : eine Tageschronik der Politik, Wirtschaft, Kultur. - Augsburg, 1991
 De Carlo, N.A.: Psihološke igre. - Ljubljana, 1991
 Deutsche Literaturgeschichte : von den Anfängen bis zur Gegenwart. - 3. Aufl. - Stuttgart, 1989
 2000 let krščanstva. - Ljubljana, 1991
 Eichmeier, J.: Medizinische Elektronik. - 2. Aufl. - Berlin, 1991
 Hall, J.: Rječnik tema i simbola u umjetnosti. - Zagreb, 1991. (Biblioteka Vocabula)
 Harrer, H.: Sedem let v Tibetu. - Ljubljana, 1991
 Kavkler, M.: Brati, pisati, računati. - Murska Sobota, 1991. (Zbirka Izstopiti ne moreš ; 3)
 Kermauner, T.: Ogenj, ki prečiščuje : razprava o Balantičevi poeziji. - Celje, 1991
 Klinar, S.: Sto slovenskih vrhov. - V Ljubljani, 1991
 Korun, B.: Stopinje boga Atona. - Ljubljana, 1992. - (Zbirka Potopisi)
 Kraljević, K.: Anatomija i fiziologija okluzije. - Zagreb, 1991. (Posebna izdanja)
 Kunaver, D.: Dober dan kruh : kruh v slovenskem ljudskem izročilu. - Ljubljana, 1991
 Kurjak, A.: Fetus kao pacijent. - Zagreb, 1991. - (Medicinska biblioteka)
 Ladener, H.: Solare Stromversorgung fuer Geraete, Fahrzeuge und Haeuser. - Staufen bei Freiburg, 1990
 Maček, J.: Bolezni poljščin. - Ljubljana, 1991. - (Knjižnica za pospeševanje kmetijstva)
 Maček, J.: Za zdrave rastline. - Celje, 1991
 Martin, S.B.: Nemščina v treh mesecih. - Ljubljana, 1991. (Zbirka Cicero)
 Marušič, A.: Moja doba in podoba. - Gorica, 1992. - (Naše korenine ; 2)
 Menne, S.: Angleščina v treh mesecih. - Ljubljana, 1991. - (Zbirka Cicero)
 Meško, I.: Optimizacija poslovanja. - Maribor, 1991
 Mihalič, R.: Microsoft Windows 3.0. - Škofja Loka, 1991
 Miklošičev zbornik. - Maribor, 1991
 Mikuš-Kos, A.: Šola in duševno zdravje. - Murska Sobota, 1991. - (Zbirka Izstopiti ne moreš)
 Podmorski svet in mi. - V Ljubljani, 1991
 Predpisi o zemljiškoknjižnih postopkih in o prometu z nepremičninami. - Ljubljana, 1991
 Pručnik, A.: Projekt, organizacija, dokumentacija, nadzor. - Ljubljana,

1992
 Raesfeld, F.: Jelenjad - biologija in gojitev. - Ljubljana, 1991. - (Zlatorogova knjižnica ; 199 Senčar, P.: Osnove ekonomike poslovnega sistema za inženirje. Maribor, 1992
 Senica, B.: Šestinšestdeset dni. - Maribor, 1991
 Simon, S.B.: Poti iz stiske. - Ljubljana, 1991. - (Za zdravo življenje)
 Slovenski almanah '92. - Ljubljana, 1991
 Šoukal, V.: Sem dolgo upal in se ves čas bal. - Radovljica, 1991
 Tajnšek, T.: Koruza. - Ljubljana, 1991. - (Knjižnica za pospeševanje kmetijstva)
 Tiling, H.: Das grosse Gartenbuch. - Koeln, 1992
 Tolstoj, N.: Ministar i pokolji - Bleiburg i Kočevski Rog 1945. Zagreb, 1991
 Tršar, M.: Anton Ažbe. - Ljubljana, 1991. - (Znameniti Slovenci)
 Ustava Republike Slovenije. - Ljubljana, 1991 Weber, H.: Das Porenbeton Handbuch. - Wiesbaden ; Berlin, 1991
 Weissenfeld, P.: Holzschutz ohne Gift ? - Staufen bei Freiburg, 1988
 Zbornik prispevkov s IV. posvetovanja o medicinski informatiki. - Ljubljana, 1991
 Zgodovina cerkve na Slovenskem. - Celje, 1991
 Zheng, N.: Življenje in smrt v Shanghaiju. - Ljubljana, 1991

Nove knjige z domoznansko tematiko pa so

Čede, P.: Die Laendliche Siedlung in den Niederen Gurktaler Alpen. - Klagenfurt, 1991
 Dragolič, S.: Punčka s kanglo. - Ravne na Koroškem, 1991
 Ževart, M.: Izganjanje Slovencev na Štajerskem in Koroškem 1941-1945. - Maribor, 1991

Izbrala: Darja Molnar

IZ NAŠIH KRAJEV

NOV KOMPLEKS PRI BARBARI

Mrliške vežice in poslovitveni prostor pred njimi so bile vse od leta 1964, odkar so začeli pokopavati pri Barbari, sramota, toliko večja, ker je to pokopališče dveh krajev, Raven in Prevalj. Trpljenja svojcev ob zadnjem slovesu niso bila velika le zaradi smrti same, ampak tudi zaradi nemogočih prostorskih razmer.

Zdaj gradijo pri Barbari nov kompleks. Projekt zanj je naredil arhitekt Jožko Fras, investitor je Komunalno podjetje Prevalje, dela pa Kograd.

Do konca marca naj bi bil gotov osrednji del s petimi zasteklenimi mrliškiimi vežicami in predprostori ter z osrednjim poslovitvenim delom, drugi spremljajoči prostori, kot secirnica, hladilnik, prostori za svojce, skladišča itd., pa bodo gotovi nekoliko kasneje. V kompleksu bo tudi cvetličarna, ne bo pa več skladišča krst. Za te predvidevajo izbiro po katalogu.

Skupaj z novo traso za okoli 1200 klasičnih grobov (v žarah jih bo lahko pokopanih še veliko več) je novi kompleks pri Barbari pomemben korak naprej v pokopališki dejavnosti občine, za kar je nemalo zaslužen tudi zdajšnji direktor Komunalnega podjetja Prevalje Ernest Blatnik.

Kot je povedal, si prizadevajo, da bi tudi v drugih krajih občine čim prej odpravili probleme pokopališč. Mogoče se bo s sredstvi občinskega proračuna dalo kaj storiti še letos.

H.M.

REKREACIJA IN ŠPORT

ALPSKO SMUČANJE

Slovenijo sta na 16. olimpijskih igrah v Albertvillu zastopala tudi koroška smučarja Katjuša Pušnik in Mitja Kunc iz Črne. Žal so bili njuni nastopi na teh igrah skromni. Kunc je bil 23. v veleslalomu in 27. v superveleslalomu, Pušnikova pa 16. v slalomu. O vzrokih za takšne uvrstitve smo brali različne izjave funkcionarjev in trenerjev, le njiju še nismo slišali, zato pričakujemo z analizo do konca sezone.

Smučarski delavci Fužinarja in Mežice so od 13. do 15. februarja izvedli na Kopah t.i. koroško FIS turnejo. Na dveh tekmah super VSL in veleslalomu je nastopilo blizu 100 smučarjev iz 8 držav. Od koroških smučarjev je bil najbolje uvrščen Primož Pustoslemšek iz Mežice, ki je osvojil prva dva dni 8. in 20. mesto, tretji dan pa je bil v veleslalomu 17. Tako se žal ni uvrstil v reprezentanco Slovenije, ki je nastopila na mladinskem svetovnem prvenstvu, čeprav je na državnem prvenstvu med mladinci osvojil v slalomu 2. in v super veleslalomu 4. mesto.

Pri SK Fužinar pridno skrbijo za naraščaj. Cicibani in cicibanke so to sezono že tekmovali na prvenstvu vzhodne regije Slovenije ter na tekmah za SKI OPEN na Kopah in na Golteh. Posegali so tudi že po najvišjih uvrstitvah. Posebej so se izkazali pri fantih Rok Šalej, Rok Štavadker, Miha Breznik, Sebastjan Karner, Blaž Klančnik, Aleš Rutar in Grega Kordež, med dekletki pa Tamara Stropnik, Petra Rus, Špela Božič, Vanja in Katja Vravnik, Simona Žilavec, Maša Černovšek in Maja Kogelnik.

SMUČARSKI SKOKI

Ravenčan Erih Pečnik je na državnem članskem prvenstvu v nordijski kombinaciji v Planici osvojil odlično 2. mesto in se tako še bolj utrdil v mladinski reprezentanci, ki nastopa v evropskem alpskem pokalu. Na tem prvenstvu se je v solo skokih za mladince do 18 let dobro uvrstil tudi Ravenčan Jože Zagernik, ki je bil 5. V tekmovalju članov za pokal cockte v Žireh 2.2. je bil med 57 skakalci 15.

Na državnem prvenstvu starejših pionirjev v Planici je Andrej Zagernik med 54 tekmovalci osvojil 3. mesto. Med mlajšimi pionirji (do 12 let) je bil David Verdinek na državnem prvenstvu v Moravčah med 40 tekmovalci 12. Andrej Zagernik je na tekmovalju za pokal co-

ckte v Mislinji 22. 2. med 67 tekmovalci osvojil 1. mesto. Solidne uvrstitve so dosegali tudi drugi skakalci, žal pa zaradi pomanjkanja prostora ni mogoče omeniti vseh.

KOROŠKI TEKAŠKI SMUČARSKI MARATON

Marljivi smučarski delavci so v februarju kljub pomanjkanju snega spravili pod streho tradicionalne teke Po poteh 14. v Kotljah. To je bila letos prva množična tekaška prireditev. Na štart je prišlo 150 tekačev vseh kategorij. Tekli so na progah, dolgih 24, 12 in 5 km. Na 24 km sta bila najhitrejša Darko Osovnikar iz Maribora in Nataša Lačen iz Črne. 12 km sta najhitreje presmučala Brane Slinnik in Anita Mežnar, oba člana SK Racionalles Črna. Uspešni so bili tudi drugi naši tekači, saj so večinoma osvajali prva mesta v svojih kategorijah.

PLAVANJE

V Kranju je bilo 15. februarja 3. kolo slovenskega pokalnega tekmovalja. V finale med 8 najboljših so se med člani uvrstili naslednji tekmovalci Fužinarja: 400 m mešano 6. Peter Naglič in Tina Levar, 7. Helena Cej, 100 m hrbtno 4. Miha Hribernik, 5. Saša Kovač in 7. Borut Dežman, 200 m prsno 4. Matija Medvešek, 6. Sonja Proseenc, 100 m delfin 5. Helena Cej.

Naši so teden kasneje sodelovali tudi na tridnevem državnem prvenstvu za kadete in mladince v Ljubljani. Fužinarjeva trenerka Metka Črešnar je pohvalila njihove nastope, saj so se izkazali tako z dobrimi rezultati kot z uvrstitvami, posebno med kadeti.

Naglič je bil dvakrat 1. in enkrat 3., Hribernik je bil dvakrat drugi, Dežman in Cejeva (med mladinkami) pa sta bila tretja v svojih disciplinah. Štafeta kadetov je na 4 x 100 m mešano osvojila bron. V finale so se uvrstili še Sonja Proseenc, Saša Kovač, Rok Dolinšek, Grega Pateroster in Gašper Atešek.

ODBOJKA

Naši odbojkarji, ki nastopajo v najvišji državni ligi, se niso uvrstili v play-off, med štiri najboljše. Potem ko so v prvi tekmi nadaljevanja prvenstva doma premakali Kamnik s 3 : 1, smo po porazu proti Tovilu Olimpiji z 0 : 3 pričakovali uspeh nad sicer močnim Salonitom iz Kanala. Žal so naši to srečanje na Ravnah izgubili z 2 : 3. V 13. kolu so bili prosti, v 14., zadnjem kolu pa so se doma pomerili z novimi prvaki, odbojkarji Vilede iz Maribora.

Fužinarjevi mladinci, ki nastopajo v 2. slovenski ligi, so v prvem delu tekmovalja le enkrat zmagali. Na startu drugega dela pa so zmagali dvakrat zapored: doma proti Veržeju in 3. ekipi Vilede. Šele v 3. kolu nadaljevanja so izgubili proti najboljši ekipi v ligi - Vuzevici

KEGLJANJE

Minula tekmovalna sezona, ki se je končala 7. marca, je bila za KK Fužinar najuspešnejša doslej. Moška ekipa je osvojila 1. mesto v enotni slovenski ligi in se uvrstila v najvišjo državno ligo. Ekipa, za katero so nastopali Silvo Belaj, Ivo Mlakar, Rajko Podojsteršek, Jože Lasnik, Alojz Strašek, Anton Golob, Ferdo Paradiž, Ivan Borovnik in Danilo Vovk, je v 16 kolih dosegla 14 zmag in izgubila le v Kočevju in Žalcu. Odlični rezultati v celotnem prvenstvu so plod marljive vadbe, izjemnega tovarštva in dobrih pogojev za trening. 8. februarja so v Ljubljani dosegli tudi nov klubski rekord, ki zdaj znaša 5447 kegljev. V zadnjih dveh kolih so nastopili v Novi Gorici in doma proti Trboveljčanom.

O ženski ekipi Fužinarja bomo več pisali prihodnjic. Naše kegljavke so v 16. kolih zbrale 26 točk in bile v vodstvu 1. slovenske lige pred EMO Celje II in Slovenj Gradcem. V zadnjih dveh kolih so se srečale na Ravnah z ekipama Slovenj Gradca in Rudarja iz Trbovelj.

NOGOMET

1. Fužinar, 11 točk, 2. Jarenina in Jurij/Holer po 10 točk, takšen je vrstni red po jesenskem delu v najnižji ligi - drugi mariborski podzvezi. Drugi del prvenstva se bo začel 4. aprila, nogometaši Fužinarja pa vadijo že od 22. januarja dalje. Trener Marjan Medvoz, ki je tudi predsednik kluba, ima na voljo 19 igralcev, ki so izjemno prizadevni pri treningih, tako da je pričakovati, da bo naša članska ekipa zanesljivo osvojila prvo mesto v ligi.

Toda lani, po izpadu iz 1. mariborske podzveze, je bil klub v razslu. Večina igralcev je odšla v bogatejše klube, trenerji in odbojkarji so zapustili potapljačo se barko. Pred jesenskim delom prvenstva, ko je večina menila, naj se člansko moštvo razpusti, je na pomoč priskočil nekdanji fužinarjev igralec Marjan Medvoz. Pritegnil je nekaj starejših igralcev, ki so se kar dobro ujeli z mladimi. Mladinsko ekipo so razpustili do jeseni

"Skupaj s sponzorjem Računalniškimi inženiringom Mentis smo člansko vrsto uspeli vsaj obleči in obuati. Iskali smo še

dodatne sponzorje za prevoze in tako prerinili skozi pol sezone. Naprej bo težko. Predvsem bi želeli več razumevanja športne zveze. Primanjkuje tudi strokovnega kadra, saj trenerjev ne moremo plačati. Pritegniti želimo več bivših igralcev in funkcionarjev, moramo si razdeliti delo in izvoliti nov odbor," je dejal Marjan Medvoz, ki je očitno preobremenjen v vlogi trenerja in predsednika.

V klubu sta tudi dve pionirski vrsti, ki ju trenirata Marjan Stočko in Anton Čagran. Tehnični vodja članskega moštva je Ljubob Milošević, garderobier Slavko Robič, tajniške posle pa opravlja Alojz Ferk.

Ivo Mlakar

ZAHVALE

Ob nenadni izgubi žene, mame, sestre, bice, prabice

FRANČIŠKE RUDOLF

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam stali ob tem težkem trenutku ob strani. Hvala za darovano cvetje in izrečeno sožalje. Posebna zahvala gospe dr. Đorđević-Praperjevi za njeno nesebično pomoč ob dolgotrajni bolezni. Hvala gospodu župniku za opravljeni obred.

Vsi, ki smo jo imeli radi

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta in dedija

JOŽETA HOVNIKA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, ga v tako velikem številu pospremil na njegovi zadnji poti k počitku, darovali cvetje ali kakorkoli drugače počastili njegov spomin in nam izrazili sožalje.

Hvala g. Francu Poriju za poslovlilne besede, g. župniku za opravljeni pogrebni in mašni obred ter godbi Železarne Ravnne.

Vsi njegovi

Ob smrti naše ljube mame, tašče, babice in prababice

MARIJE VEČKO

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in sokrajanom, ki ste jo pospremil k počitku, darovali cvetje in sveče, nam izrazili sožalje in pomagali v najtežjih trenutkih.

Posebej se zahvaljujemo osebju Doma starostnikov Črneče za nego pokojnice in sočutje ob smrti.

Hvala Pihalnemu orkestru Železarne Ravnne za odigrane žalostinke, g. župniku za opravljeni obred in poslovlilne besede, pevcem cerkvenega zbora za žalostinke.

Vsi njeni

TARIFNI DEL PODJETNIŠKE KOLEKTIVNE POGODBE (PKP)

Podjetniška kolektivna pogodba predpisuje izhodiščne vrednosti plač za posamezne zahtevnostne skupine (tarifni razredi - TR) glede na potrebno znanje in sposobnosti. To pomeni, da delavec v posameznem TR ne bi smel zaslužiti s svojim plačilnim razredom - PR manj, kot je predpisano za njegov TR. Vrednosti za posamezni TR se mesečno spreminjajo v določeni odvisnosti od rasti življenjskih stroškov.

V Železarni Ravne smo razdelili naše PR v ustrezne TR tako, kot jih predpisuje branžna kolektivna pogodba KEI (tabela).

FAKTOR ZA IZRAČUN PLAČE PO PKP

PR	TOČKE	TR	KP z.str.	FAK do KP
	1		2	3
1/1	240	I.	19,651	1.19
1/2	300	II.	22,009	1.15
1/3	360	IV.	28,494	1.31
1/4	420	V.	31,442	1.34
2/1	280	I.	19,651	1.08
2/2	320	III.	24,564	1.23
2/3	360	IV.	28,494	1.31
2/4	400	IV.	28,494	1.26
2/5	420	IV.	28,494	1.21
2/6	460	V.	31,442	1.25
3/1	420	V.	31,442	1.34
3/2	480	V.	31,442	1.21
3/3	540	VI.	37,337	1.30
3/4	600	VI.	37,337	1.20
3/5	660	VII.	44,215	1.37
3/6	700	VII.	44,215	1.30
3/7	1050	VIII.	51,093	1.13
4/1	400	IV.	28,494	1.26
4/2	480	V.	31,442	1.21
4/3	560	V.	31,442	1.07
4/4	680	VI.	37,337	1.13
4/5	720	VII.	44,215	1.27
4/6	800	VII.	44,215	1.15
4/7	1050	VIII.	51,093	1.13
4/8	1300	IX.	60,918	1.09
4/9	1560	IX.	60,918	0.91

Zaradi likvidnostnih težav v železarni kakor tudi po vsej državi Sloveniji v tem trenutku nismo sposobni v celoti izpolnjevati tarifnega dela PKP. V 121. členu PKP piše v 3. odstavku :

" Delavci morajo za manj prejete plače dobiti listine, s katerimi bodo lahko v kasnejših obdobjih sodelovali v procesu lastninjenja podjetja ali pa jih prijavili v stečajno maso".

Po dogovoru med sindikatoma in vodstvom Železarni Ravne smo začeli od 1.1.1992 evidentirati razliko plače (razlika med plačo po PKP in dejansko plačo) z mesečnim zamikom. To pomeni, da bomo dobili evidentirano razliko plače za januar izpisano na kuvertah pri plači februarja.

Da bomo razumeli, kako pridemo do števil, ki bodo izpisane na kuverti kot evidentirana razlika po KP, smo pripravili primer :

Delavec je razporejen v plačilni razred 2/4 (400 točk), ima 3. posebne pogoje dela, 10 let delovne dobe in dela samo dopoldne.

Najprej izračunamo razmerje med vrednostjo TR IV in PR 2/4:

$$\frac{\text{TRjan TR IV}}{\text{PR}} = \frac{28.494 \text{ SLT}}{400 \times 56,6} = 1,26 = f$$

VT - vrednost točke (vsi prejemi), ki je različna (samo računsko !) za vsak PR

TRjan - vrednost za IV TR za mesec januar

PR - plačilni razred 2/4

f - faktor = razmerje

Iz faktorja je razvidno, za koliko moramo povečati PR, da bi delavec dosegel vrednost, ki je predpisana v PKP za TR IV.

Nato vzamemo dejansko bruto izplačilo, ki smo ga dobili za mesec januar z vsemi nadomestili, dodatki, zmanjšanimi za vrednost

posebnih pogojev dela, ker le - ti niso odvisni od PR, ampak so samostojen dodatek.

Minimalno, kar moramo poznati pri izračunu, pa je :

1. f - faktor za posamezen PR (glej tabelo)
2. (OD - pogoji dela) - dejanski bruto OD, zmanjšan za pogoje dela

Tako sledi izračun razlike:

$$(\text{ODdej. - pog. dela}) \times f = \text{OD (po PKP)} - \text{OD (dejanski)}$$

RAZLIKA

$$\begin{aligned} (26.488,8 \text{ SLT} - 1.584,8 \text{ SLT}) \times 1,26 &= 31.379,00 \text{ SLT} \\ 24.904 \text{ SLT} \times 1,26 &= -24.904,00 \text{ SLT} \\ &= 6.475,00 \text{ SLT} \end{aligned}$$

OD (po PKP) - to je OD, ki bi ga delavec dobil, če bi imel OD po PKP

OD dejanski - to je dejanski bruto OD, ki je zapisan na kuverti kot ZBIR, zmanjšan za bruto vrednost pogojev dela (šifra 07)

Iz gornjega izračuna je razvidno, da bo imel delavec s takšnimi podatki, kot so bili navedeni na začetku primera, evidentirano na kuverti 6.475,00 SLT bruto razlike.

Faktorje, ki jih bomo upoštevali pri izračunu razlike, bomo mesečno objavljali v Informativnem fužinarju tako, da bomo lahko sproti spremljali izračun razlike. Za vsak slučaj pa si ta primer shranite, dokler ne boste izračuna popolnoma obvladali. Razlike bomo zbirno evidentirali na računalniku tako, da bomo za vsakega delavca vodili evidenco po mesecih in zbirno.

Sistem plač
D. Berložnik

KADROVSKA GIBANJA

Na dan priprave podatkov je bilo v Železarni Ravne zaposlenih 4121, v delniških družbah pa: Industrijski noži 195, Translog 97, De profundis 105, Zaščita 123 in Armature 191 delavcev.

Delovno razmerje so sklenili

METALURGIJA - VALJARNA
HADŽIČ Meho, žerjavovodja - ponovna zaposlitev po sklepu sodišča.

METALURGIJA - KOMERCIALA

ČEPIN Jelka, naravoslovno matematična tehničarka - iz d.d. De profundis.

STROJNO TEHNOLOŠKA OPREMA - RAZVOJ PROIZVODNJE IN TEHNOLOGIJE

Kotnik Karol, strojni tehnik - iz d.d. De profundis.

UPRAVA - KADRI IN ORGANIZACIJA

GRADIŠNIK Milan, KOŠAK Stojan, pripravnik - dipl.inženirja metalurgije, oba iz šole

Delovno razmerje je prenehalo

METALURGIJA - JEKLARNA
ADAM Berta, skladiščnica - upokojena (z dokupom let), URŠNIK Zvonko, metalurški tehnik - sporazumno.

METALURGIJA - JEKLOLIVARNA

ODER Jožefa, skladiščna delavka - upokojena (z doku-

pom let)

METALURGIJA - VALJARNA
LAZNIK Bogomir, kontrolor - invalidsko upokojen, AH-METOVIČ Hasan, brusilec - sporazumno (z odpravnino).

METALURGIJA - RRK
KRISTAN Barbara, pripravnik - kemijska tehničarka - potek pripravništva.

STROJNO TEHNOLOŠKA OPREMA - KOMERCIALA

KOTNIK Damijan, prodajni inženir - sporazumno.

STROJNO TEHNOLOŠKA OPREMA - TSD

VERŠNIK Branimir, ključavničar - sporazumno (z odpravnino).

STROJNO TEHNOLOŠKA OPREMA - ORODJARNA

MAKLIN Anton II., ključavničar - sporazumno (z odpravnino).

STROJI

MLAKAR Gregor, pripravnik - strojni mehanik - potek pripravništva, LEPEJ Silvo, inženir strojništva - sporazumno.

Delniške družbe:

TRANSLOG
VERŽUN Janez, dipl.oec., direktor - sporazumno.

ZAŠČITA
KOVAČIČ Stanislav II., varnostnik - sporazumno (z odpravnino).

DE PROFUNDIS
ČEPIN Jelka, naravoslovno matematična tehničarka - premeščena v Železarno.

ARMATURE
KOTNIK Karol, strojni tehnik - premeščen v Železarno.

POGODBA O PROJEKTU REŠEVANJA ZAČASNIH PRESEŽNIH DELAVCEV ŽELEZARNE RAVNE

Ker v Železarni Ravne kljub ugotovljenim potrebam po zmanjšanju števila zaposlenih le-teh ne bomo odpuščali, smo se odločili za skupno in solidarnostno reševanje delavcev, kar bomo izvedli s pomočjo enote.

Reševanje presežnih delavcev bo potekalo sistematično v okviru Železarne Ravne d.o.o., ne glede na notranjo organiziranost posameznih delov ŽR.

Glavni razlogi za predlagano reševanje presežnih delavcev so naslednji:

1. organizacijsko poslovni (prilagoditev mikro organizacije dela, prilagoditev stroškov poslovanja novo nastalim razmeram)

2. politični (Za uspešno realizacijo projekta je potrebno soglasje delodajalca, sindikatov in države. Projekt lahko uspešno izvedemo samo z medsebojnim sodelovanjem.)

3. strokovni (Reševanje presežnih delavcev je v nestabilnem okolju, ki menja svoj politični in državni ustroj, ki prisilno zapira tržišča, ki oblikuje ekonomsko politiko na drugih osnovah kot v preteklosti, ki je finančno šibko, ki ima že več kot poprečno stopnjo nezaposlenosti in petkrat nižji socialni standard kot v Evropi, zahtevno strokovno opravilo.

Zahteva timsko delo tehnične in humanistične inteligence. Zahteva razvojno in pragmatično materialno podporo. Zahteva človeški pristop do problema in na drugi strani hladno ekonomsko preračunljivost. Upoštevati mora čas in prostor, v katerem se dogaja. Ni vseeno ali je prostor zaprt v vse smeri ali je alternativna dejavnost v vzponu, rojevanju ali tudi umiranju.

Zahteva balansiranje med pasivnim načinom reševanja in aktivnim načinom reševanja, kar velikokrat pomeni balansiranje med dolgoročnim in kratkoročnim načinom. Zahteva sodelovanje številnih strokovnjakov različnih institucij. Zahteva podporo oblasti in s tem tudi politično podporo.

Zaradi vsega tega lahko rečemo, da je to profesionalen projekt za čas od dveh do treh let.

Zagotoviti je potrebno strokovno telo, ki bo iskalo rešitve za posameznike, vključene v projekt. Sestava mora nujno zajeti tehnično inteligenco, ki mora poskrbeti za razvojne programe, oblastno strukturo, ki mora z zakonodajo pomagati reševati nastale probleme, strokovnjake s področja zaposlovanja. Takšna ekipa se mora, podprta s profesionalnim vodenjem projekta, celostno ukvarjati s projektom.

Organizacijska enota ne bo pravna oseba. Vodenja na naslednji način:

a) Nadzorno-kontrolni organ, ki ga sestavljajo predstavniki sindikatov, vodstva podjetja, izvršni svet občine, Zavod za zaposlovanje, Ministrstvo za delo.

b) Strokovni team, ki ga sestavljajo strokovnjaki s tehničnega, komercialnega in zaposlitvenega področja.

c) Vodja projekta

Pri delavcih, ki bodo razporejeni v Enoto viški (dalje enota), se bodo upoštevali izključno kriteriji za reševanje začasnih presežkov, ki so bili sprejeti s Podjetniško kolektivno pogodbo (dalje Pogodba)

Vsi delavci, razporejeni v enoto, ostanejo v delovnem razmerju, kjer so bili pred razporeditvijo po tem dogovoru, torej znotraj Železarne Ravne d.o.o. v posameznem obratu oz. profitnem centru in v obstoječih in nastajajočih pravnih osebah z vsemi pravicami in obveznostmi, ki izhajajo iz Podjetniške kolektivne pogodbe razen višine plače, ki znaša 70% njegovega plačilnega razreda, povečanega za dodatek za delovno dobo. Njihova premešitev se izvede kot premešitev za določen čas (čas trajanja projekta).

Delavcem bodo plače zagotavljale vse organizacijske enote in podjetja v Železarni ter vodstvo organizacijske enote.

V primeru razporejanja delavcev je delavec dolžan sprejeti delo, ki ustreza njegovi strokovni izobrazbi, dolžan pa je tudi opravljati delo na delovnem mestu, za katerega se zahteva eno stopnjo nižja strokovna izobrazba vendar najdalj za šest mesecev. V nasprotnem primeru je to razlog za prenehanje delovnega razmerja. Kolikor se sam strinja, je lahko na tako delo razporejen za nedoločen čas.

V primeru ugotavljanja trajnih presežkov, se za te delavce poleg ocene, ki je bila zanje že narejena upoštevajo vsi zaščitni kriteriji, ki jih navaja Zakon o delovnih razmerjih in kriterij zdrava-vstveno stanje, ki ga navaja Podjetniška kolektivna pogodba.

V primeru, da se pri delavcu okoliščine, na podlagi katerih je bila ocena narejena, spremenijo, je potrebno postopek ocenitve ponoviti.

V primeru potreb po delu kjerkoli znotraj Železarne Ravne (tudi v odvisnih podjetjih) bomo na ta dela prednostno razporedili delavca iz organizacijske enote Presežni delavci. Prednost pri razporeditvi na delo imajo delavci, ki so iz tega dela podjetja bili premeščeni v organizacijsko enoto Presežni delavci.

Ta pogodba prične veljati, ko jo podpišejo vsi podpisniki, uveljavlja pa se od 1.1.1992 dalje.

Sindikat Neodvisnost	Svobodni sindikat	gen.dir.
direktor PC STO	direktor PC Jeklolivarna	direktor PC Stroj
direktor PC Metalurgija		direktor Ind. nožev d.d.
direktor Zaščite d.d.		direktor TGP De profundis
direktor Tehniškega sektorja		direktor Uprave

Ravne na Kor., 26.2.1992

Priročnik za managerje

MEDSEBOJNI ODNOSI

Cela knjiga

Niti za trenutek ne smete pomisliti, da so medčloveški odnosi samo poglavje iz knjige o vodenju. Nikakor. So cela knjiga, ker se brez njih nikoli ničesar ne more storiti. Delati z ljudmi v obojestransko zadovoljstvo ni samo del nalog vodstva, to je cela naloga. Nikar ne mislite, da je to delo kadrovskega oddelka, ker ni. To je vaše delo, kajti delo z materialom, s stroji in z vsem ostalim v organizaciji se izvaja samo z ljudmi.

Denar, material, stroji

Denar, material, stroji - to so

žile utripalnice vsakega industrijskega koncerna, toda vedite: vodja doseže svoje cilje samo prek ljudi. Ravno zato pravimo, da je ukvarjanje z ljudmi - njihovim znanjem, lastnostmi in nrami - ena od glavnih nalog vodje. Vodenje ni določeno število aktivnosti, med katerimi bi ena bili medčloveški odnosi. Vodenje so medčloveški odnosi.

Ravnanje z ljudmi

Vseeno je, ali dela za vas 5000 ljudi, 500 ali samo pet, bistveno je vedeti in umeti, kako ravnati z njimi, če želite, da bo vaša organizacija pravilno in dobro vodena, zato je spretnost

v ravnanju z ljudmi toliko pomembnejša. Vodja, ki ustrezno ravna z ljudmi, je tisti, ki napreduje.

Samo pomislite...

...Petdeset beležk dnevno. Naš nadzornik deset do dvanajst ur dnevno piše beležke. Njegova žena se neprestano pritožuje, ker tako pozno prihaja domov. Zakaj pisati beležke, če se da stvar urediti po telefonu? Če bi si ljudje med seboj bolj zaupali, bi se potreba po beležkah takoj zmanjšala. Poskusite. Hitro se bo obrestovalo, saj se bodo vaši "papirnati" posli silno zmanjšali. Kolikor manj beležk boste pisali, toliko več časa boste imeli za svoje pravo delo: za spoznavanje svojih ljudi, za to, da jim pomagate in jih vodite.

(Vir: Biblija za menedžere. Zagreb 1990)

Izdaja Železarna Ravne kot mesečnik v nakladi 6000 izvodov. Ureja uredniški odbor: mag. Andreja Čibron - Kodrin, Marjan Gerdej, Marjan Kolar, dr. Tone Pratkanar, Sonja Smolar, Maks Večko, Mirko Vošner.

Uredništvo:
glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar, novinarki Helena Merkač in Mojca Potočnik, tajnica Jelka Jamšek.
Fotografije Mira Čepin
Tel. 21 - 131, urednik int. 6753, novinarki 6304
Tisk: Grafika Prevalje
Glasilo se po mnenju Ministrstva za informiranje šteje med proizvode, za katere se 5% plačuje prometni davek.